BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL: 14 NİSAN 1987 SAYI: 306

"Devletlû"lara Karşı Çıkmadan Demokrat Olunmaz

"Türban olayı" kapandı, "Rabıta olayı" çıktı.

Anlaşılıyor ki bu tür olayların biri bitecek, bir diğeri onu izleyecek. Çünkü olayların kökünde yatan problemin kendisi bitmiyor.

Olaylar, TC devletinin kendini laik ilan ettiği halde bir türlü bütünüyle laik olamamasından, daha doğrusu iktidardaki toplum kesimlerinin gerçekten laik olmayı kendi çıkarlarına aykırı görmelerinden kaynaklanıyor.

"Türban" saptırmacası sırasında, türbancılara "irtica hortluyor" diye çatan Evren ve şürekâsının kendilerinin siyasi gericiliğin esas odağı olduklarını göstermiştik. Dinî gericilikle kol kola yürüyen ve toplumun ilerlemeden yana kesimlerinin önüne set çekmek, onların öncü güçlerini ezmek için dinî gericiliğin sırtını sıvazlayan siyasi gericilik, şeriatçıların çizmeyi aşmakta olduğunu görünce sahte laiklik gösterisine girişmişti. Oysa dinî gericiliğin devlet mekanizmasında Atatürkçü faşistlere "şirk" koşacak kertede tırmandırılmalarının başlıca müsebbibi Evren cuntasının kendisiydi. Aynı Evren, türban olayını vesile edip şeriatçılara güya haddlerini bildirirken kendisini de laisizmin savunucularındanmış gibi göstermeye yelteniyordu.

Ne ki takke çok çabuk düştü ve kel yeniden göründü. Hem de öyle bir göründü ki, bu sefer hazret, meseleyi tevil ederken öylesine kem küm etti, elini ayağına öyle bir dolaştırdı ki cümle aleme iyiden iyiye rezil oldu. Böylece sözde laik olan TC devletinin aslında değil sadece Türkiye dahilinde, uluslararası planda da dinî gericilik mihraklarıyla elele verecek kertede laisizmi ihlal ettiği gerçeği gün yüzüne çıktı.

Meselenin bir ilginç yanı da faşizmin ne denli aşağılık bir tıynete sahip olduğunun bir kere daha kanıtlanması. Biliniyor, şeriatçı bir örgüt olan Rabıtat-ül Âlem-ül İslam, islam aleminin bütününde şeriat ilkelerinin egemenliğini hedefleyen, bu kapsamda, şeriatla yönetilmeyen fakat müslümanlığın yaygın olduğu ülkelerde şeriatçılığın yaygınlaştırılması için faaliyet gösteren uluslararası bir örgüt. Oysa TC şeriat ilkelerini uzunca bir süre önce reddetmiş, şeklen de olsa laik ve "Batı"nın burjuva devletini taklit etmeye çalışan bir devlet. Türkiye gerek kapitalizm yolunda bir hayli mesafe katettiği için, gerekse egemen güçlerin benimsedikleri dünya görüşünün dayattığı tercihler açısından yeniden şeriata dönmesi mümkün olmayan bir ülke. Böyle olduğu içindir ki ABD'nin başını çektiği "hür dünya" Türk burjuvazisinin kıblesi haline gelmiş, Türkiye emperyalizme sonuna kadar bağlanmış.

İşte egemen toplum kesimlerinin böylesine gözü kapalı "batıcı" oldukları bir Türkiye'de Evren faşizmi üç-beş dolar uğruna "Batı"ya ters düşen şeriatçı bir örgüte avuç açmakta hiç bir beis görmüyor. Faşizmin dinî gericilikten yararlanması ve onu kullanması doğal. Ne ki uluslararası dinî gericilik, çizmeyi aşmaya yeltendiğinde höt denildi miydi sinen içerdeki dinî gericiliğe benzemez. Üstelik alışveriş karşılıklıdır. "Rabıta" ödediği dolarlara karşılık mutlaka birşeyler satın almıştır. Nitekim olan da budur. Faşist Cunta, TC'nin kısmî laikliğinin bir bölümünü şeriatçı uluslararası bir örgüte satmış ve Türkiye, emperyalist metropollere bağımlılığı yetmezmiş gibi bir de gerici islam ülkelerine bağımlanmıştır.

Tabii varılan bu nokta aslında eşyanın tabiatı ile pek çelişmiyor. Çünkü islam gericiliğinin başını çeken "Rabıta" ile dünya gericiliğinin başı olan ABD emperyalizminin, onun CIA'sının, diğer gizli örgütlerinin sıkı **rabıtaları** olduğu bilinen bir gerçek.

Ayrıca, görülüyor, üç-beş dolar karşılığında Rabıta sadece Evren cuntasını satın almakla kalmamış, Türkiye'deki siyaset arenasının önemli bir bölümünü parsellemiş. Özal zaten resmen satın alınanlardan olduğu için ANAP'ı baştan Rabıta'nın aktifine kaydetmek gerekiyor. Demirel ise Evren'in dilenciliğini Evren'den daha Evrenci bir edâyla savunuyor. Böylece sınıfsal çıkarların objektif dürtüsü yanında subjektif şartların nasıl tâlî kalabileceğinin ilginç örneklerinden birisini ortaya koyarak, kendisi hakkında çeşitli emeller besleyenlere bir ibret dersi daha veriyor.

Burjuva muhalefetin sosyal demokrat kanadında ise kargaşa kol geziyor. SHP Genel Sekreteri Fikri Sağlar'ın olumlu çıkışı, kendisini Erdal İnönü'nün arkalaması karşısında SHP örgütü kaynamaya başlıyor. Bir kısım SHP'liler Evren'in istifasının istenmesini "aşırı" buluyorlar. Bu çatlak seslere Ecevit partisi de katılıyor. Böylece sırf SHP'nin söylediğinden farklı bir politika izlemek güdüsü, ➧

sonuçta, Evren gibi azılı bir demokrasi düşmanını kollayan tutumlara yol açıyor. Üstelik bunu yapan Evren Cuntasının şu veya bu ölçüde hışmına uğramış, kendisine İskandinav sosyal demokrasisini örnek almış ve demokratlığına toz kondurmayan bir kişinin partisi!..

Özetle legal siyaset arenasında Evren büyük ölçüde aklanıyor.

Oysa "Rabıta" olayı, türban gibi değil, gerçekten ciddi bir mesele. Türban saptırmacaydı. Rabıta ise devletin başında bulunanların anayasa suçu işlediklerinin apaçık kanıtı. Bunu 1982 Anayasası kapsamında söylemiyoruz. Türkiye'de hangi anayasa yürürlükte olursa olsun laiklik düzenin "anayasal" ilkelerinden birisidir. Fiiliyatta TC devletinin ne kadar laik olup olmadığı, laiklik ilkesinin ne ölçüde uygulandığı ayrı meseledir. Madem ki laiklik ilkesi sık sık ihlal ediliyor, varsın bir kere de Evren ihlal etsin mülahazasıyla mesele geçiştirilemez. Çünkü laiklik ilkesi olumludur ve Türkiye'de demokrasiden, toplumsal ilerlemeden yana olanların laiklik ilkesini savunmaları, onun bihakkın uygulanması için uyanık olmaları, laikliğe aykırı politikaların ve uygulamaların üzerine gitmeleri gerekir. "Gerekir"den öteye şarttır. Üstelik laiklik ilkesini çiğneyen, demokrasiyi ayaklar altına almış, yıllar boyu zorbalığı ülkede kol gezdirmiş bir diktatörlüğün başı ise, onu en sert bir şekilde kamuoyu önünde mahkum etmek daha önem kazanır. Evren kendisi dahi yediği haltı savunamadı, binbir dereden su getirmeye çalıştı. Bu demokrasiden yana olanlar için önemli bir fırsattı. Üstelik kararname yayınlanmamış, yapılan halktan gizlenmişti. Bu "Rabıta" olayının anayasal suç oluşturduğunun düpedüz itirafıydı.

Ne ki demokrasiden yana olanlar demokrasi düşmanlarına ağır bir darbenin indirilebileceği bu fırsatı değerlendiremediler. Oysa Evren'in istifası talebi siyasi arenada yaygınlık kazansaydı bu Türkiye'de farklı gelişmelere yol açabilir, 12 Eylül rejiminin sonunu bir hayli yaklaştırabilirdi. Çünkü açıkça göstermese bile kitlenin ağırlıklı bölümü bir an önce Evren'den kurtulmak istiyor. 12 Eylül faşizminin gadrini en çok çekmiş, darbeden bu yana yoksullaşmadan ve zorbalıktan başkasını görmemiş emekçi yığınlar, siyasi arenada yaygınlaşan Evren'in istifası talebini hararetle desteklerlerdi.

Bu söylediklerimizden diktatörlüğün devrilmesini "Rabıta"vari skandallarda aradığımız anlamı asla çıkmaz. Defalarca altını çizdik ki, faşizme son verecek olan, demokratik hak ve özgürlükler uğruna örgütlü olarak sokağa dökülecek geniş kitlelerdir. Ve şu anda da böylesi yığınsal bir davranışın subjektif şartları oluşmuş değildir.

Ancak asla unutmayalım, "Rabıta" türünden yönetimi gerçekten açmaza sokabilecek olaylar demokrasi mücadelesinin bir sıçrama yapabilecek kertede güçlenmesine imkan sağlayabilirler. Üstelik bu tür gizli kapaklı marifetler faşizmin ipliğini bir kez daha pazara çıkarıp, Evren ve şürekasının halk düşmanı gerçek hüviyetlerini ortaya sererler, onların halkın gözünde iyice rezil olmalarına imkan yaratırlar. Böylece kitlelerin mücadeleye seferber edilebilmeleri için ortam daha elverişli hale gelmiş olur.

Tabii bir şartla: Demokrasi dendi miydi mangalda kül bırakmayanlar, demokratlığın asgari şartının, gerektiğinde "Devletlû"lara da karşı çıkmak olduğunu kavrasınlar, bunun gereklerini yerine getirmeye cesaret edebilsinler... ■

Sınır Operasyonu

Özellikle 12 Eylül'den bu yana Türk siyasi literatürüne "operasyon" diye bir terim gelip oturdu. 7 yıldır Türkiye'de operasyondan geçilmiyor. Eskiden tıbbi bir terim olan operasyon terimi, faşizmin elinde cerrahlıktan çıktı, kasaplığa, işkenceciliğe, soykırımcılığa dönüştü. Cerrahlar operasyonu insan hayatını kurtarmak ya da insanı iyileştirmek için yaparlarken, Türk güvenlik güçleri operasyonu insanı madden ve manen yoketmek için yapıyorlar. İşte kaç haftadır gene öyle büyük operasyonlar en yoğun bir biçimde yaşanıyor.

Cunta'nın Irak Kürdistanı'nın kuzeyindeki köylere düzenlediği "hava operasyonu" ve hem sınırın bu tarafında, hem de öte tarafında sürdürmekte olduğu "kara operasyonu" ya da "sınır operasyonu" yeni bir şovenizm histerisini de beraberinde getirdi.

Meşrebi malum kalemler Kürtlere karşı bir kez daha bol bol kinlerini kusmak, bayrak ve mehmetçik edebiyatıyla Kürdistan'da uygulanagelen teröre alkış tutmak fırsatı elde ettiler.

Hüsamettin Cindoruk daha da ileri gitti, hükümetin mütereddit davranarak silahlı kuvvetlerin insiyatifini geciktirdiğini öne sürdü ve —bir ara sık sık tekrarlamış olduğu— anti-militarizmden, askerlerin siyasete karışmaması sözlerinden ne anladığını pek iyi ifade etmiş oldu.

Derken, Süleyman Demirel Hürriyet'ten, Esen Ünür'e özel bir mülakat vererek, hükümetin hadiseleri önlemekte aciz kaldığından uzun uzun yakındı.

Yirminci yüzyılın sonunda bütün insanlığın gözleri önünde Kürdistan'da sürdürülmekte olan korkunç mezalim askeriyle, siviliyle, muhalifiyle, muvafıkıyla burjuvazinin tek bir politikası, tek bir korosu halinde sürüp gitmektedir.

Türk burjuvazisi tahakkümü altında tuttuğu Kürtlerin yaşadıkları topraklarda militarist çizmelerin basmadığı yer bırakmamıştır. Sadece kentleri ve kasabaları değil, kırları, dağları, taşları asker sarmıştır, operasyon kaplamıştır. İşte son günlerin gazetelerinden rastgele seçerek aktardığımız şu haberlere bakınız: "... özellikle Herekol, Gabbar, Heseran, Merete dağlarını çok

geniş bir çembere alan Türk güvenlik kuvvetleri..." (*Tercüman* 4.3. 1987); "... Operasyonlar sınır boyunca devam ederken, Ercan, Sarı, Ziyaret, Meydan, Begune, Aluş, Hepriş, Ortasu ve hudut boyundaki en yüksek Kelaşpi tepesinde de yeni operasyonlar başlatıldı.." (aynı yerde); "... bu arada Türk güvenlik kuvvetlerinin sınır boyunda yaptığı kuşatma karşısında..." (aynı yerde); "İçişleri Bakanı Akbulut... telörgüler, kuleler, sınırboyu aydınlatılmış sahalar bulunduğunu... belirtti" (*Milliyet*, 4.3.1987); "Akbulut... 'Güvenlik kuvvetlerimiz devamlı aramalarını sürdürüyor... bu operasyonlardan bir sonuç alınamazsa, başka zamanlarda, başka bilgilerden de yararlanarak yine bu aramalar sürdürülecek' " (aynı yerde); "... Cudi, Namazdağı, Herekol ve Haso dağları çevresinde... güvenlik kuvvetlerimiz bütün kötü hava şartlarına rağmen özel timlerle karadan bir kıskaç harekatı başlattı" (*Tercüman*, 9.3.1987); "... Ovabağ, Taşdelen, Işıkveren, Ortabağ, Bağlıca, İnceler, Gülyazı, Ortasu ve Şırnaktepe mıntıkalarındaki operasyonlar yoğunlaştırıldı" (aynı yerde); "... hava harekatından sonra Sinaht ve Yekmal bölgelerindeki operasyonlara katılan askeri birliklerimize helikopterle kumanya ulaştırılıyor" (aynı yerde); "... bölgedeki güvenlik kuvvetlerimize takviye birlikleri gönderildi, takviye birlikleri sivil araçlarla bölgeye taşındı" (*Tercüman*, 13.3.1987); "... Güneydoğuda 15 gündür özel harekat timlerinin de katıldığı operasyonlar aralıksız devam ediyor" (aynı yerde); ... ve nihayet sayısız örneklere son ve çarpıcı bir örnek olarak, "... Mardin-Nusaybin karayolunda her yirmi metrede bir erin nöbet tuttuğu"nu analım. (*Tercüman*, 16.3.1987).

Kentlerden en ücra köylere kadar estirilen bu teröre, bir de Kürt köylülerinin mecburi iskanı yolundaki hazırlıklar eklenince, Kürt halkının maruz bulunduğu eziyetin siyasi boyutları tamamlanmış olmaktadır.

Oysa mazlum bir ulusu ne zorbalık, ne asimilasyon, ne korkunç sömürü ve yoksulluk yokedebilir. Uluslaşma süreci ve ulusun varlığı her türlü siyasi baskının, ya da başka politikaların ötesinde objektif bir vakıadır, bir toplum yasasıdır. Hiçbir kudretin kanunları toplum yasalarını önlemeye muktedir değildir.

Türkiye'de ise burjuvazi ve onun Atatürkçü ideolojisi, bırakınız Kürtlerin ulusal demokratik ve insanlık haklarını, Kürtlerin varlığını bile kabul etmeyen bir zorbalık ve gayri insani anlayışı sergilemektedir. Bu sosyal ve ulusal gerçeği bal gibi bildiği halde, *ve bildiği için*, Kürtlerin varlığını inkârdan gelerek onları "Dağ Türkleri" diye adlandırmaktadır. Baskının, terörün, zulmün yanısıra her türlü riyakâr ve makyavelist yönteme de başvurmaktadır. Örneğin aşiretleri birbirine karşı kullanma ve aşiretler arasındaki düşmanlıklardan yararlanma, olağanüstü paralar döküp adam satın alma, köy korucularından muhbirlere kadar inanılmaz sayılarda adam besleme, yalan, dolan ve ahlaksızlık dolu broşürler yayınlama, Kürt halkına Kürt olmadığını, Türk olduğunu inandırmaya çalışma vb. gibi usüller de Bizans artığı politikaların bir parçasını oluşturmaktadır. Ne gariptir ki, okuma yazma oranının düşük olması nedeniyle, Atatürkçü burjuvazi Kürtleri Kürt olmadıklarına inandırmak için —ya da onlara Türklüğü benimsetmek için— (Kürt yoktur, Türkiye'de herkes Türktür demek için Kürtçe dilinden yararlanmak madrabazlığı ve riyakârlığı da ancak Türk burjuvazisine ait olabilirdi) Kürtçe kasetler de doldurup dağıtmaktadır. Ya da Atatürkçü istihbaratçılar Türkçe yazılı broşürlerle veya Kürtçe ses bantlarıyla Humeyni'ye bile taş çıkartacak dincilik, ümmetçilik propagandası yapmakta, Türk, Kürt farkı yoktur, hepimiz müslüman kardeşiz, islam ümmetinin fertleriyiz demektedir. Ayetli, hadisli el ve duvar ilanlarına kadar varan bu propagandayı yapanların "bir devlet kuruluşu olduğunu" (MİT'i kastediyor) Bülent Ecevit eleştiri olarak açıklamıştır. (*Milliyet*, 16.1.1987).

Ne var ki, objektif bir realite olan Kürt gerçeğini Türkiye'nin ilânihaye reddedebilmesine olanak yoktur. Nitekim güneşin balçıkla sıvanamayacağını gören bazı gazete yazarları bu sorunun, adıyla sanıyla "Kürt sorunu" olduğunu, Türkiye'de yaşayan bir "Kürt halkı" bulunduğunu kabul etmek gerektiğini yazmaya başlamışlardır. Örneğin M.Ali Birand ya da Örsan Öymen gibi. Hatta resmi ideolojinin gayrı resmi sözcülüğüne soyunmuş Metin Toker bile hem nalına, hem mıhına yazdığı bir yazısında, Kürtlerin "Dağ Türkleri" diye nitelendirilmesini doğru bulmadığını ima etmiş, yer yer "Kürt asıllı Türkler" gibi acaip bir terim kullanmakla birlikte, Kürtlerin Türkiye'ye "entegre" olduklarını, bu nedenle "güç bir şey olan asimilasyonun" bu "entegrasyona" zarar vereceğini söyleyerek, Kürtlerin varlığını kabul etmek zorunda kalmıştır. (*Milliyet*, 16.3. 1987)

Zaman ve toplumsal gelişmeler daha pekçok kimseye, pekçok gerçeği kabul ettirecektir. Ayrıca, Avrupa Parlamentosu'nun son toplantısında konuyla ilgili 24 parlamenterin getirdiği önerge gündeme alınmamış olsa bile, gerek Avrupa Konseyi'ndeki yapılmış çeşitli konuşmalar ve belgeler, gerekse çeşitli uluslararası demokratik çevrelerin muhtelif girişimleri de göstermektedir ki, Avrupa kamuoyu ve uluslararası politik platformlar konuyu bilmektedirler ve önümüzdeki yıllarda bu konu çeşitli uluslararası politik çevrelerde ve platformlarda daha yoğun bir şekilde gündeme gelecektir. Umarız ki bugüne değin Kürdistan'daki zulüm karşısında susan kimi solcu aydınlarımız, belki o Batı'dan esen rüzgarlardan etkileneceklerdir. Oysa bilinmesi gerekir ki Türkiye'nin demokratik güçlerinin demokratik mücadelesi şovenizme, militarizme ve milliyetçiliğe karşı mücadeleden ayrı görülemez. Çünkü başka ulusları ezen bir ulusun kendisinin de özgür olamayacağı bilimin pratikte her defasında ispatlanmış bir doğrusudur. Çünkü o ulusal baskının kaynağı ezen ulusun burjuvazisidir. Aynı burjuvazi Türk ulusunu da ezmekte ve sömürmektedir. Nitekim Kürtler üzerindeki terörün bu boyutlara varması, 12 Eylül faşizmiyle birlikte gelmiştir. İşte bu nedenle, anti-faşist mücadelenin ezen ulus burjuvazisinin şovenizmine karşı anti-şovenist mücadeleyle bir bütün olması buradan ileri gelmektedir. ■

TSİP Merkez Komitesi Bildirisi

Yıllık olağan toplantısını yapan Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komitesi son bir yıl içinde dünyada ve ülkemizde meydana gelen siyasi gelişmeleri, Türkiye solunun durumunu ve Parti çalışmalarını değerlendirdi. Toplantı sonucunda aşağıdaki bildiri yayınlandı.

Türkiye'de "demokrasiye geçildi" dendiğinden bu yana demokrasiye geçmek düğüm sorun olmayı sürdürüyor. Evren-Özal yönetiminin işbaşında kaldığı tek bir gün bile, halkımızın ağır maddi ve manevi kayıplara uğramasıyla sonuçlanıyor. Çalışan yığınların üzerindeki vahşi sömürü mekanizması, buna uygun düşen vahşi bir siyasal baskı eşliğinde sürüyor. Yurttaşlar, yok derecesine indirilmiş yasal haklarını dahi kullanmaya kalkıştıklarında, polisi, işkenceyi, hapsi göze almak zorunda kalıyorlar. Uzlaşmacı Türk-İş yönetimi bile "dilekçe verme hakkını" kullanamadan DGM'de sorgulanıyor. Kısaca Türkiye'de, siyasal demokrasi açısından bir yıl önce varolan çerçeve bugün de aynen sürüyor.

Ancak demokrasi mücadelesinde bir hayli mesafe katedildiği, demokrasi mücadelesinin kendisinin ve imkânlarının genişlediği, emekçi halk yığınlarındaki muhalefet şevkinin giderek kabardığı ve somut mücadele araçlarının daha sık kullanılır olduğu da bir gerçektir. Değişik sınıf ve katmanlar kendi sorunları peşinde harekete geçmekte, taleplerini yüksek sesle duyurmak istemektedirler. Bazı bağımsız büyük sendikalardan başlayarak Türk-İş içindeki en dinamik işçi kesimlerinin başlattıkları ve geniş kamuoyu desteği bulan grev hareketlerinin daha da artacağı besbellidir. Öğrenci gençlik YÖK cenderesine karşı giderek hareketlenmektedir. Aydınların rejime karşı muhalefetindeki canlanma artmaktadır ve bütün bunlar demokratik hareketin geçen yıla göre kaydettiği gelişmelerdir.

Elbette demokrasi mücadelesi canlanıp geliştikçe rejimin baskıcı yüzünün öne çıkması doğaldır ve böyle olmaktadır. Dünyada emperyalist gericiliğin başlattığı politik süreçlere paralel olarak Türkiye'deki 12 Eylül rejimi de misyonunu icra etmektedir.

Sık sık vurguladığımız gibi, ülkemizdeki demokrasi mücadelesinin dünyadaki barış mücadelesiyle ve emperyalizmin savaşçı girişimlerinin geriletilmesi için uluslararası düzeyde sürdürülen uğraşlarla çok yakından ilişkisi vardır. Özellikle Reagan yönetiminin bölgede Türk yönetimini yeni maceralarda kullanma niyetleri, Kerkük'le ilgili talep ve açıklamalarda da görüldüğü gibi, artık Amerikan resmi demeçlerine bile intikal edecek kadar alenileşmiş bulunmaktadır.

Öte yandan İran'a silah sattığının ortaya çıkmasından bu yana kendi kamuoyunda da büyük bir yara alan, ve Pentagon'un adamı, Karanlıklar Prensi Perle dahil zincirleme istifalarla, hatta intiharlarla çalkalanmakta olan Reagan yönetiminin Sovyet barış önerileri karşısında içine düştüğü açmaz şu anda uluslararası sorunlardaki en dikkat çekici gelişmeyi oluşturmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin, atom denemeleri konusunda ilan ettiği tek taraflı moratoryum, orta menzilli füzelerin Avrupa'dan kaldırılması teklifi dünyayı nükleer silahlardan tümüyle arındırma ve 2000 yılına nükleer tehditten kurtulmuş olarak ayak basma önerisi, uzayın silahlanma yarışı dışında tutulması çabaları, barışsever insanlığın anlayıp desteklediği başlıca adımlar olarak Batı'da büyük yankılar uyandırmakta, barışın geleceğinden umutlu olmanın dayanaksız olmadığını kanıtlamaktadırlar. Reagan yönetimi bu barış taarruzunu, müttefikleri üstündeki nüfuzunu da kullanarak savuşturmaya çalışsa bile, artık dünyayı bugünkü gerginlik içinde tutamayacağını da görmektedir. Antisovyet ve barış düşmanı politikalar eskisi kadar kolay yürümüyor. Sovyetler Birliği'nin, insanda varolan sağduyuya ve insanca her çıkara seslenebilen somutluktaki barış tekliflerini demagojilerle göğüslemek giderek daha da güçleşmektedir.

Emperyalizm dünya sosyalist sisteminin ve tüm barışsever güçlerin kararlı barış girişimleri karşısında bocalarken, sosyalist sistemin öncüsü Sovyetler Birliği'nde yeniden yapılanma doğrultusunda başlatılan çalışmaların kısa bir zaman dilimi içinde kazandığı ivme emperyalizmin en gerici çevrelerinden başlayarak uluslararası gericilik saflarında belirli bir telaşa da yol açmış bulunmaktadır. ABD'nin eski dışişleri bakanlarından ve önemli strateji uzmanlarından Kissinger, SBKP MK Genel Sekreteri Gorbaçov'un Batı dünyası için tehlikeli bir kişi olduğunu söylemesi, gerek barış mücadelesi, gerekse dünya sosyalizminin ivme kazanan perspektifi karşısında Amerikan emperyalizminin endişelerini ve telaşını açıkça ortaya koymaktadır.

Ne var ki Sovyet toplumunda 1983 başlarında açılan bu sürecin geçen yılki SBKP 27. Kongresi'yle gelişkin boyutlarda, somut hedefler ve onlara ulaşacak politikalar, kararlar halinde kristalleşmesiyle sosyalist toplumun ulaştığı yeni evre, karşı karşıya bulunduğu sorunları çözecek gelişmeleri ve girişimleri de beraberinde getirmektedir. Sosyalizmin insan gücünün mobilizasyonuyla ve sosyalist toplum insanlarının en etkin katılımıyla gerçekleştirilecek olan yeniden yapılanma dünya sosyalizminin maddi ve manevi bakımdan güçlendirilmesinde yeni bir kilometre taşını oluşturmaktadır. Bu atılımın bizzat parti tarafından başlatılmış olması sosyalist toplumun ve sosyalist demokrasinin üstesinden gelemeyeceği sorun bulunmadığını bir kez daha kanıtlaması bakımından büyük bir önem taşımaktadır. Öte yandan, yeniden yapılanmanın politik, ideolojik, ekonomik ve kültürel alanda getireceği sonuçlar sadece Sovyet toplumuyla, ya da sadece dünya sosyalist sistemiyle sınırlı kalmayacak, bütün dünya komünist ve işçi hareketini derinden etkileyecek ve tüm halkların sosyal ge-

lişim sorunlarının çözümüne de yardımcı olabilecek boyutlardadır.

İşte emperyalizm ve uluslararası gericilik bu gerçeği ve perspektifi gördüğü için telaşlanmaktadır, ama, bu gelişim karşısında yapacağı yeni bir şey yoktur. İnsanlığa verecek hiç bir şeyi kalmayan, söyleyecek hiç bir sözü bulunmayan uluslararası kapitalizmin, dünya sosyalizminin ve uluslararası işçi sınıfının yeni atılımları karşısında başvuracağı tek şey, zaten şimdiye dek yapagelmekte olduğudur, yani nükleer silahlanmadır, savaş kışkırtıcılığıdır, tüm yeryüzünde silahlanma harcamalarının artmasını teşviktir ve insanlığın tepesinde, uzayda, nükleer savaş tehdidi yoğunlaştırmaktır, bütün bu politikalarını da bayatlamış antikomünizm ve antisovyetizm propagandasıyla körüklemektir. Sovyetler Birliği'nin ısrarlı, yapıcı ve insanlığın geleceğinden sorumlu barış önerilerinin ve girişimlerinin yeryüzünde her geçen gün daha fazla insanı etkilemesi ve kucaklaması bir yandan, dünya sosyalizminin kendi sorunlarını çözme konusunda atmaya başladığı cesur ve radikal adımlar öte yandan, bu ikili süreç emperyalizmin manevra alanlarını daraltmakta, buna karşılık halkların önüne güvenlik ve esenlik için yeni yeni olanaklar açmaktadır.

ABD yönetiminin global silahlanma ve soğuk savaş politikasının bölgesel düzeylerdeki çeşitli yansımaları arasında Ortadoğu sorunlarına değgin olanları uluslararası politikada önemli bir yer tutmaktadır. ABD'nin bu planlarında mevcut Türk rejimine biçtiği görevin boyutları her geçen gün daha da açıkça gözler önüne serilmektedir.

12 Eylül darbecileri yıktıkları parlamentodan geçmemiş bulunan beş yıllık SİA anlaşmasını beş kişilik cunta konseyleriyle imzaladıktan sonra, geçtiğimiz günlerde bu anlaşmayı adına bir 'E' harfi ekleyerek SEİA ismiyle yeniden imzalamışlardır. Aynı günlerde güvenilir bir Fransız gazetesi Çevik Kuvvetler'in Türkiye'ye yerleştirilmek üzere bulunduğunu, belki de şimdiye dek yerleştirilmiş bulunduğunu yazmıştır. Amerikan yetkilileri, NATO generalleri, hatta bazı Avrupalı strateji uzmanları, hatta bizzat NATO Genel Sekreteri'nin kendisi, bölgedeki dengeler açısından Türkiye'nin Kerkük'ü işgal etmesini gerekli ve olumlu gördüklerini açıklamaktadırlar. Böylece Sovyetler Birliği'nin "sıcak denizlere ve Ortadoğu'daki petrol bölgelerine inmek istediği" yolundaki seviyesiz antisovyet iftiraları uzun yıllardır tekrarlayıp duran emperyalizmin, günümüze dek çok önce kaybetmiş olduğu Irak petrollerini işbirlikçi Türk burjuvazisi eliyle yeniden ele geçirmek niyeti bizzat kendi yetkili ağızları tarafından ifade edilmektedir.

Evren-Özal yönetimi ise, ABD kuklası olarak varlığını sürdürebilmek bakımından bir yandan içerde gelişen demokratik muhalefeti bastırmak, öte yandan bölgede, militarist kimliğiyle bir ağırlık elde etmek amacındadır. Bunun yansımalarından biri olarak Türk ordusu son altı ay içinde iki defa Kuzey Irak'a saldırmış, Kürt halkı üzerindeki vahşi baskılarını daha geniş ve bilinen yayılmacı hesaplarıyla bütünleştirmiştir. İran-Irak savaşının doğrudan taraflarından biriymiş gibi davranan Evren-Özal yönetimi, Kuzey Irak'taki Kerkük ve Musul petrol bölgeleri üzerindeki geleneksel hayallerini canlandırmaktadır. Kürt halkı üzerindeki 12 Eylül terörü artarak devam ederken daha geniş ve uzun vadeli planların bir parçası olarak yüzbinlerce Kürt köylüsü bölgeden göçmeye zorlanmaktadır.

Evren Özal rejiminin saldırgan ve şoven dış politikalarının kaçınılmaz sonuçlarından biri olarak, komşularıyla Türkiye arasındaki gerginlikler hiç yumuşamamakta, tersine artmaktadır. İşbaşındaki yönetimin "sınır operasyonu" adı altında düzenlediği askeri saldırılara ilaveten, son olarak Yunanistan'la yaratılan kriz sırasında savurduğu savaş tehditleri ve şovenizm çığlıkları ve askeri çatışma sınırına dek tırmandırılan karşılıklı gerginlik de gösterdi ki, Evren-Özal yönetiminin işbaşında kalmaya devam etmesi sadece bizim halkımız için değil bölgedeki tüm halklar için de bir tehlike oluşturmaktadır.

Rejime karşı mücadelemizin daha etkin mevzilerden sürdürülmesi ve daha geniş olanaklara kavuşturulması için, demokrasi güçlerinin her zamankinden daha çok çaba sarfetmesi gerektiği açıktır. Rejimin kendi tabiatı gereği yaşadığı bir tecrit olma süreci vardır ve bu sürecin bir hayli mesafe kat ettiği, 28 Eylül'de yapılan ara seçimin sonuçlarından ANAP oylarının yüzde 30 dolaylarına düşmüş bulunmasından da açıkça anlaşılmıştır. Ancak, zaten hiç bir zaman geniş kitle desteğine sahip olmamış, bunu açıklayacak her hangi bir özgür seçim uğrağından geçmemiş bulunan Evren-Özal rejiminden kurtulabilmek için, bugün esas olarak yığınların aktif mücadelesine ihtiyaç vardır. Ancak, emekçi sınıf muhalefetinin böyle bir mücadeleye seferber edilebilmesinin, yerine getirilmesi gerekli daha pek çok ön şartları bulunmaktadır.

Emekçi halk, sınıf ve katmanlarındaki somut hareketlenmenin siyasi mücadele alanına aynen yansıdığını ve demokratik mücadele örgütlenmesinde ifadesini bulabildiği henüz söylenemez. Mücadeleler birbirinden kopuk, aralarındaki ilişki dayanışma kapsamında kalmaktadır ve dolayısıyla bütünsel bir muhalefeti ortaya koymanın şartları henüz yaratılamamıştır. Muhalefet güçlerinin önemli bir kesimi, sosyal demokrat partiler olarak parlamenter mevzilere de sahip bulunmaktadırlar; ancak tek mücadele sahası olarak parlamentoyu görüyor olsalar bile bu partiler, bu olanağı dahi yeterince kullanmaktan uzaktırlar. Özellikle "ana muhalefet partisi" sıfatıyla halk kitlelerinin demokrasi beklentisinin önemli bir bölümünü üstünde toplamayı başarmış bulunan SHP'nin hâlâ daha bir muhalefet partisi kimliği kazanamamış, derli-toplu bir talepler programını ortaya koymamış olması mevcut olumsuzlukların başında gelmektedir. SHP'nin bu geri konumda olmasından kaynaklanan bir diğer olumsuzluk demokrasi beklentilerinin başka ve hiç olmayacak yollara kanalize edilmesini kolaylaştırmakta, mesela DYP gibi bazı partilerin, bu partiler tarafından dahi reddedilen misyonlara aday görülmesine yolaçmaktadır.

Elbette esas olarak demokrasi mücadelesinin nasıl gelişip, nasıl sonuçlanacağını belirleyecek olan yığınların kendisi olacaktır. Burada

(Devamı 11. sayfada)

"Demokrasi Mücadelesinde İşbirliği" ve Demirel

Siyasi literatürde yıllardır en çok duyduğumuz kelime **demokrasi.** Herkes demokrasiden yanadır, demokrasiyi savunur, kimse demokratlığına toz kondurmaz. Böyleyken Türkiye'de en çok eksikliği çekilenlerin başında demokrasi gelir.

Herkesin istediği ve özlediği demokrasi, bir türlü gerçekleşmiyorsa demokrasi konusunda bir kavram kargaşası, bir anlaşmazlık var demektir. Gerçekten de böyledir. Çünkü demokrasiden herkes aynı şeyi murad etmiyor.

Usandırmacasına hep altını çizdik. Şayet demokrasi, sınıf muhtevası belirlenmeksizin soyut kavram olarak ele alınırsa aynı muz gibidir; ne niyetine yenirse öyle. Onun için birisi demokrasinin faziletlerini saymaya mı başladı, hemen sormalıyız: Hangi demokrasiden, kimin demokrasisinden bahsediyorsun? Kasdettiğin demokraside hangi demokratik haklar ve özgürlükler bulunuyor, bunların işlerliği nasıl sağlanıyor?

Aslında egemen güçlerin, sınıf muhtevasını es geçerek, soyut ve genel bir demokrasinin havariliğini yapmaları anlaşılabilir bir olgudur. Çünkü demokratik hak ve özgürlüklere en fazla ihtiyacı olan emekçi kitleleri aldatıp oyalamanın güya kurnazca sayılan yollarından birisi, bol bol **soyut** demokrasi edebiyatı yapıp, **somut** emekçi haklarını bilmezden ve görmezden gelmektir, sözü edilen demokrasinin sınıf muhtevasını bir yana bırakıp, toplumun tümü için geçerli soyut bir demokrasiden bahsetmektir.

Ne ki egemen güçlerin, sağ politikaların bu pek bilinen oyununa kimi ilericiler, solcular, devrimciler de geliyorlar. "Ne tür bir demokrasi, kimin için demokrasi?" diye soracakları yerde soyut demokrasi tartışmasına kendilerini kaptırıyorlar, böylece demokrasi konusundaki kavram kargaşasının daha da arapsaçı haline gelmesine, tartışmaların sağırlar diyaloguna dönüşmesine katkıda bulunuyorlar. Oysa kimin nasıl bir demokrasi istediğinin şaşmaz mihenk taşı, kastedilen demokrasinin sınıf muhtevasının, bir başka deyişle hangi somut demokratik hak ve özgürlüklerden oluştuğunun açıkça ortaya konmasıdır.

Mesele bu kadar basit. Üstelik demokrasinin çeşitleri olduğu, hizmet ettiği sınıfa —veya sınıflara— göre demokrasinin öteki adaşlarından **nitel** fark gösterdiği bilinmeyen bir sır değil. Kanımızca kimi solcuların demokrasi tartışmasında "hangi demokrasi" diye sormamalarının nedeni ya çaresizliklerinden ya da böylesini bir "taktik" olarak görmelerinden.

AYDININ EN ÇOK AŞAĞILANDIĞI DÖNEM

Bu olguda başlıca faktör 12 Eylül 1980 sonrasında Türkiye'de oluşan rejim. Tüm Cumhuriyet tarihi boyunca aydın kesim elinin ayağının böylesine bağlandığına hiç şahit olmadı. Cumhuriyet yönetimi ilk defa ilerici, solcu aydına bu kadar ters düşüyor, onu hiçe saymakla kalmıyor, aşağılıyor, horluyor, manen ve maddeten eziyordu.

Bu durumdan kurtulmanın yolu belliydi. En azından son on yılın deneyi Türkiye'de demokrasiyi kimlerin savunduğunu, demokratik hak ve özgürlükler uğruna verilen mücadelede en kararlı toplum kesimlerinin kimler olduğunu, hangi politikaların faşizme —aydının indinde baskı rejimine— karşı direnebileceğini göstermişti. Örneğin 70'li yıllarda kendilerinden övgüyle söz edilen DİSK'li işçiler, herhalde Cunta'nın işçi haklarını kökten budamasına sonuna kadar sessiz kalmayacaklar, nimetlerini somut olarak gördükleri haklarını yeniden kazanmak için bir gün mutlaka davranacaklardı. Yine 12 Eylül öncesinin gazete sayfalarından eksilmeyen diğer demokrasi güçleri, öğretmenler, gençlik, çeşitli meslek kuruluşları, sol partiler, sosyal demokratlar baskıya karşı herhalde seslerini yükseltecekler ve demokratik hak ve özgürlükler uğruna davranmasını bileceklerdi. Yine kimi aydınların beklentilerine göre böylesi gelişmeler sonucu askerler en azından gerilemek zorunda kalacaklar ve demokrasiye dönülmüş olacaktı.

Ne ki beklentiler boşa çıktı. Onca baskıya ve ücretlerin hacamat edilmesine rağmen işçilerden "dişe dokunur" bir tepki gelmiyordu. Öğretmenler örgütleriyle birlikte tarumar edilmişlerdi. Gençlik içindeki sol akımlar hunharca bastırılmış, böylece gençliğin dinamizmi boşaltılmıştı. Diğer çalışan katmanlardan ses seda çıkmıyordu. Sosyal demokratlar ezici çoğunluğuyla Cunta'ya evet demişler, "beklegör" politikası güdüyorlardı. Faşizme karşı hemen yegane direnişi gösteren sol örgütlerin önemli bir bölümü daha başlangıçta ezilip tesirsiz bırakılmıştı. Direnmeye devam edenlerin, mücadeleyi en müşkül şartlarda yıllarca sürdürenlerin ise Cunta'yı devirmeye güçlerinin —tek başına— yetmeyeceği belli oluyordu. Böylece aydını alabildiğine horlayan ve ezen baskı rejimi her geçen gün daha konsolide oluyor, aydının üstündeki baskı adeta ebedileşiyordu.

İşte demokrasinin gerçek sahiplerinin, demokrasi için gerçekten mücadele vermeye yetenekli toplum güçlerinin bu "umutsuz" konumu bir kısım ilerici ve solcu aydınlarda, kimi sol çevrelerde, baskı rejiminden çıkış için yeni bazı arayışlar belirmesine yol açtı.

"SİVİL TOPLUMCULUK" GÜNDEME GELİYOR

Bu arayışların sonuçlarından birisi, bildiğimiz "sivil toplumculuk" akımı. Bunlara göre madem ki demokrasiden en çok çıkarı olan kitleler baskıya boyun eğiyorlardı, öyleyse Türkiye toplumunda, demokrasinin geleneksel kurumları

açısından büyük eksiklikler olmalıydı. Yığınlar demokrasi uğruna davranmıyorlardı; çünkü demokratik alışkanlıkları yoktu, demokrasinin olmazsa olmaz birtakım kurumlarının eksikliği yığınların başkaldırmamasının başlıca nedeniydi. Öyleyse Türkiye herşeyden önce "sivil bir toplum" olmalıydı, "Batı" demokrasilerinin yerleşik kurumlarına sahip olmalıydı. "Batı"da bu kurumlar genellikle kapitalizmin gelişmesi sürecinde feodaliteye karşı verilen mücadelede burjuvazinin de katkısıyla topluma maledilmişlerdi. Üstelik "Batı" demokrasisi, adı üstünde burjuva demokrasisiydi. Öyleyse Türkiye'de de neden burjuvazi, burjuva düzeninin unsurları olan demokratik kurumları oluşturmasındı?

Bu heves fazla sürmedi. Burjuvazi, onun en rafine olduğu sanılan sözcüleri, "sivil toplum" meraklılarını kabaca tersleyerek, kendilerinden demokratlık beklemenin abes olduğunu alenen gösterdiler. Normalini de yaptılar. Çünkü Türkiye burjuvazisi tarihsel oluşumu ve gelişimi nedeniyle demokrat olamazdı. Hele düzene damgasını basan "ucuz ve sessiz işgücü"nü Türkiye ekonomisinin en olumlu faktörlerinden birisi olarak niteleyen bir tekelci burjuvazi için demokrasi, toplumsal hastalıkların en tehlikelisi sayılırdı. Üstelik sivil toplumun kurumlarının oluşmasında esas ceremeyi tarih boyunca hemen daima ezilen sınıf ve tabakalar çekmişti; Batı demokrasisini bir tür demokrasi yapan ise, işçilerin, çalışan halkın, burjuvazinin rağmına, kıran kırana verdikleri uzun mücadeleler sonucu kazanıp topluma malettikleri demokratik hak ve özgürlüklerdi.

BURJUVA MUHALEFET DEMOKRASİ UMUDU OLUYOR

Gerçek demokrasi güçlerinin faşizm karşısında yetersiz kalmalarının yol açtığı bir başka sonuç da demokrasi için burjuva siyasetlerine bel bağlamak oldu. Bu eğilim, özellikle legal siyaset arenasının burjuva partilerine açılmasıyla birlikte bir hayli ağırlık kazandı.

Mevcut yönetime karşı çıkan burjuva partilerine topluca "burjuva muhalefet" deniyor. Bunların da ağırlıklı bölümünü sosyal demokratlar ve muhafazakârlar oluşturuyor. İlerici, solcu aydınların ezici çoğunluğu, demokrasiyi sosyal demokratlardan bekliyorlar. Hatta uzunca süre sosyal demokrasi kamuoyunda "sol" diye tanımlandı ve asıl sol unutturulmak istendi. Bu olguda kendilerini sosyal demokratlardan daha solda gördükleri halde tümüyle sosyal demokrasiye bel bağlayan ilericilerin, solcuların önemli payı oldu.

Demokrasi aranışlarına burjuva muhalefet saflarında muhatap bulmaya çalışan kimi ilericiler ve solcular, daha da öteye gidip muhafazakârlardan, özellikle Demirel'den ve onun DYP'sinden medet umdular. Demirel'in askeri yönetime teslim olmaması, demokrasi kelimesini ağzından düşürmemesi ve antimilitarist retoriği, onu bir kısım ilericilerin ve solcuların indinde demokrat yapmaya yetti. Üstelik sosyal demokratların bölünmüşlüğü, SHP'deki hizip çekişmeleri, kısa dönemde bir sosyal demokrat hükümet vadetmiyordu. Oysa Özal hızlı yıpranıyordu ve burjuvazinin ağırlıklı bölümü yeniden Demirel'e teveccüh ettiği takdirde DYP'nin şansı hızla büyüyebilirdi. Böylece askerlerin baskısından kurtulmak daha yakınlaşabilirdi.

Ne ki bu hesap da çarşıya uymadı. Demokrasi için Demirel'den medet ummak modası uzunca sayılmayacak bir süre sonunda büyük ölçüde tavsadı. Ancak Demirelcilik, sivil toplumculuk gibi tümden etkisizleşmedi. Bilinir, bazı modalar, öylesine baskın olurlar ki, sezonları geçse bile izleri kolay kaybolmazlar. Kimileri, toplumda bir hayli nadirleştiklerinin ve iyiden iyiye demode olduklarının farkında dahi olmaksızın, demode kalmakta ısrar ederler. Bu nedenle, demokrasi konusunda ve mücadelesinde hâlâ daha "Demirel modası"nda ısrar edenlere bazı gerçekleri bir kere daha hatırlatmayı yerinde buluyoruz.

DEMİREL'E İLİŞKİN İLLÜZYONLAR

Her şeyden önce Demirel'in demokratlığına dair illüzyonlardan kurtulmak gerekir. Çünkü ne Demirel'in kendisi, ne yakın çevresi, ne de DYP, böylesi illüzyonlara mahal verecek bir politika izliyorlar. Yani ortada kimilerinin sandığı gibi "Demirel'in demokrasi istemi, sahte mi, samimi mi?" şeklinde bir tartışma yok, daha doğrusu böyle bir tartışmaya yol açabilecek gerçeklikler, somutluklar yok. Kimse "Demirel'in yarın, bugün verdiği sözleri tutmayacağını ispatlamaya" çalışmıyor. Çünkü Demirel bugün emekçi kitleler için tümüyle kullanılmaz hale getirilmiş demokratik hak ve özgürlüklerin bir teki hakkında dahi **"söz vermiyor"**. Söz vermediği gibi kendisiyle yapılan görüşmelerde, konu bu türden demokratik haklara geldiğinde bilinen kurnazlığıyla, çocuk dahi kandırmayacak demagojilerle kaçamak yapıyor. Ve her gereğini gördüğünde, demokrasi konusundaki görüşünü ve tutumunu, "25 yıl önce ne idiysem bugün de oyum" diye vurgulayarak, demokratlığına değgin halüsinasyonlara mahal olmadığını gösteriyor.

Demirel'in kendisi ne olup ne olmadığını kendi ağzıyla açık açık tanımladığı halde, Demirel'e demokratlık yakıştıranlar, bir türlü gerçeği görmek istemiyorlar.

Üstelik Demirel bu kadarla da kalmıyor ve geçmişteki icraatını bütünüyle savunuyor. Örneğin MC hükümetleri sözkonusu olduğunda en ufak bir taviz vermiyor ve o günün şartlarında en doğrusunu yaptığını kararlı bir şekilde ifade ediyor.

Oysa hatırlanacaktır, 1970'li yılların MC hükümetleri, demokrasi güçlerine aman vermemek için ellerinden geleni ardlarına koymamışlardı. Başka türlüsü de eşyanın tabiatına aykırı olurdu. Azılı faşist bir partinin de içinde yer aldığı hükümetlerin demokrasi mücadelesini bastırmak istemesi çok doğaldı. Bu yüzdendir ki, bugün Demirel'den demokratlık bekleyenler de dahil demokrasi güçlerinin tamamının hedefi MC hükümetlerinden biran önce kurtulmaktı. Sol çevrelerde ise MC'nin başı Demirel için kullanılan en hafif nitelemeler "faşist işbirlikçisi", "demokrasi düşmanı" vb. idi. Şimdi bu günün Demirel'i, o günlerin Demirel'inin icraatına toz kondurmazken, Demirel'den demokrat çıkartmaya uğ-

raşmak suda delik açmak değil de nedir?

Kısacası "Demirel'in demokratlığı" konusundaki tartışma bütünüyle suni. Çünkü böylesi bir tartışmaya baz oluşturabilecek bir gerçeklik yok. Tartışma, Demirel'in kendisine konan siyaset yasağına karşı çıkarken, askerlere karşı tavır almasından, onun bu tutumunun demokratlık olarak yorumlanmasından ve bu yorumun abartılmasından kaynaklanıyor. Ne ki bu abartılmış yorumları Demirel'in kendisi elinin tersiyle bir kenara ittiği için, başlangıçta "acaba mı?" diyen bir kısım solcular bir süre sonra Demirel'den demokratlık beklemenin abesle iştigal olduğunu gördüler ve dikkatlerini demokrasiyi gerçekten savunanlara, demokratik hak ve özgürlüklere gerçekten ihtiyaç duyanlara çevirdiler.

DEMOKRAT OLMANIN OBJEKTİF KISTASLARI

Demokrasi konusunda söz verip vermemek, verdiği sözü tutup tutmamak belki demokratlığın irdelenmesinin kıstaslarından birisidir ama demokrat olup olmamayı belirleyen faktörler, sözlerin dışında toplumsal ve başlıca sınıfsal konumlardır. Yoksa bugün Evren de kendisini en demokrat görüyor, Türkeş de. Ama aklı başında bir kişi dahi çıkıp "hele şu verdiğin sözü tut, o zaman senin demokrat olup olmadığını anlayacağız" demiyor bu gibilerine. Bu nedenle Demirel'e de, —hiçbir söz vermediği bir kenara— "demokrasi diyorsun, sözünü tutup tutmadığına bakarak senin demokratlığını sınayacağız" diyen yok. Kuşkusuz Demirel'le Evren ve Türkeş gibileri arasında demokrasi konusunda önemli nüanslar var. Ama bu nüanslar, çoğunlukla egemen sınıf ve tabakalar arasındaki ilişkilere bakış açılarından ve iktidarın biçimlenmesinden kaynaklanıyor. Demirel demokrat olamıyorsa bu onun kabahati değil. Mensubu olduğu, çıkarlarını savunduğu tekelci burjuvazinin sınıf karakteri ve Türkiye'deki oluşum başka türlüsüne imkan vermiyor. Bir başka deyişle, finans-kapitalin temsilcisi bir partinin lideri olan bir kimsenin demokrasiden yana olması eşyanın tabiatına aykırı.

Benzeri şekilde hiç bir emekçi kalkıp da solculara —kimi Marksistlerin iddia ettiğinin aksine— "sizin demokrasi isteminde samimi olduğunuzun kanıtı nedir?" diye sormaz. Bu emekçi, Demirel'in etkisinde olsa ve solcular Demirel'den demokrasi beklenmemesi gerektiğinin propagandasını yapıyor olsalar dahi, olup bitenlerden biraz haberdarsa böyle bir soruyu aklına bile getirmez. Çünkü en görmek istemeyen göz dahi bugün demokrasinin yokluğu ile solcuların sindirilmesinin, onlara nefes aldırılmamanın bir ve aynı olduğunu görmezden gelemez. Bir başka deyişle solcuların demokrasi isteminde samimi olup olmadıkları, sınamaya ihtiyaç gösteren, sınanarak anlaşılabilecek türden bir "varsayım" değildir. Nasıl insanın yaşayabilmesi için asgarisinden biraz oksijene, biraz ekmeğe, biraz suya ihtiyacı olduğunu sınamaya gerek yoksa... Üstelik gerçeğin böyle olduğunu hayatın kendisi de gösteriyor. 12 Eylül darbesinden bu yana Türkiye'de demokratik hak ve özgürlüklerin savunulmasında en elverişsiz şartlarda mücadeleye ara vermeyenler, canlarını dişlerine takarak vargüçleriyle direnenler hemen münhasıran solcular, "devrimci, Marksist sol güçler" oldular. Günlük basında çıkan yüzlerce siyasi davalara ilişkin haberleri iyi kötü izleyebilen bir emekçinin, solcuların, ilk başta da bilimsel sosyalizmi kendilerine kılavuz edinenlerin, demokrasi mücadelesinin en tutarlı ve kararlı unsurları, öncüleri oldukları noktasında, en ufak bir kuşkusu olamaz. Hatta değil emekçilerin, egemen güçlerin, mevcut rejimin iplerini ellerinde tutanların da solcuların "demokrasi isteminde samimi olduklarından" bir kuşkuları yok. Parlamento maskeli faşizmin sürdürülmesinin, demokrasinin "d"sine tahammülsüzlüğün başlıca nedeni bu. Çünkü onlar da demokrasinin bir sınıf temeli olduğunu, bilmeseler bile, iyi kötü seziyorlar. Demokratik hak ve özgürlüklerin en başta solculara, emekçi yığınlara yarayacağını çok iyi biliyorlar.

Demokrasi konusunda bu tür yanıltıcı "argümanlar" üzerinde kısaca durmamız şundan: Demokrat olmak isteğe bağlı, iradi bir seçim değildir. Kuşkusuz bu nihai değerlendirmede böyledir. Tekelci parababaları arasında nadiren de olsa demokrat mizaçlı kişiler çıkabildiği gibi, —ne yazık ki biz Türkiye'de henüz tek bir örneğine rastlamadık bugüne kadar— emekçiler kitlesi içinde de despotik mizaçlıların bulunması normaldir. Ancak toplumsal sınıflar, zümreler, onların siyasi hareketleri söz konusu olduğunda bu istisnai durumlar tümüyle silinir gider. Büyük burjuvazinin ve onun siyasi temsilcilerinin burjuva anlamda dahi demokrat olmaları nasıl imkansız ise, çalışan geniş kitlelerin, onların siyasi hareketlerinin demokratik hak ve özgürlüklere sahip çıkmamaları, "demokrasi isteminde samimi" olmamaları mümkün değildir.

DEMİREL'LE İŞBİRLİĞİ HANGİ ŞARTLARDA MÜMKÜN?

Demokrat olmasa da Demirel mevcut yönetime, Evren-Özal ikilisine, yönetimde askerlerin güdücü rolüne karşı. Bu durumda faşizmden kurtulmak için Demirel'le işbirliği yapılamaz mı? Ya da yapılmalı mı, yapılmamalı mı?

Biz başından beri, faşizme karşı olan herkesin antifaşist mücadeleye katılmasını savunduk, **demokrasi** güçlerinin en geniş birliğinin sağlanmasının önemine dikkati çektik. Böylesi bir formülasyon kapsamında Demirel ve DYP ikili bir konuma sahipler. Dolayısıyla onlara ilişkin politikanın da bu özellik gözönünde tutularak belirlenmesi lazım.

Demirel demokrat olmadığı için DYP'nin demokrasi cephesi içinde yeri olabileceğini hiç düşünmedik. Aklımıza gelmediğinden değil, böylesinin imkansızlığından. Çünkü öngördüğümüz demokrasi cephesinin somut demokratik taleplerine ve yine öngördüğümüz geçici demokratik hükümetin siyasi demokrasi programına Demirel'in evet demesi mümkün değil. Bu imkansızlık **subjektif** şartlardan kaynaklanmıyor. DYP'nin **objektif** sınıf temeli bu sonucu doğuruyor. Demirel'in bir süreç boyunca demokrat olmaya ikna edilmesi ihtimal dışı. Dolayısıyla "DYP ile **demokrasi** mücadelesinde işbirliği yapmak" ak-

lımızın ucundan dahi geçmedi.

Buna karşılık DYP'nin "rejim karşıtı" konumunu da asla gözden uzak tutmadık. Demirel'i ve muhalefetini hiçbir zaman "düzmece bir muhalefet" olarak nitelemedik; DYP'yi burjuva muhalefetin unsurlarından biri olarak değerlendirdik. Ancak —dikkat— burjuva muhalefetin **demokrat olmayan** unsurlarından birisi!.. Onun için de faşizme karşı mücadelede DYP'nin yerini belirlerken, bu çok önemli noktayı gözönünde tuttuk. Dedik ki, faşizme karşı mücadelede demokrasi güçlerinin işbirliğinin henüz ilk adımlarını atıyoruz. Birbirlerine yakın olan politik hareketlerin öncelikle biraraya gelmeleri en doğalıdır. Bu nedenle sol güçlerin birlikteliği tayin edici önem taşır. Sol güçlerin ortak mücadelesi emekçi yığınların cazibesini çektiği ve bu önderlik altında demokratik hak ve özgürlükler için verilmekte olan mücadele daha kitleselleştiği oranda diğer demokrasi güçlerinin de ortak platforma çekilmeleri için elverişli şartları yaratmış olur. Böylece mücadele daha da yığınsallaşır, toplum daha da hareketlenir. İşte ancak böylesine bir gelişme sürecinden sonra demokrasi güçleri ile diktatörlüğe karşı olan diğer güçler arasında işbirliği yapılabilmesinin **objektif** şartları oluşur.

Ne ki, böylesi bir işbirliği imkan dahiline girse bile, yine objektif şartlardan ötürü —en iyimser şartlarda— spontane çıkışların eş zamanlandırılmalarından ileri gitmek bir hayli müşküldür. Demokratik hak ve özgürlükler mücadelesi toplumda yaygınlaştıkça, kendi kitle desteğinin hızla aşınması tehlikelerinden ürken Demirel'in şimdi hiç ağzına dahi almadığı bir kısım demokratik hakları dile getirmesi ve vaat etmesi muhtemeldir. Ancak bu kadarı DYP'nin, demokratik hak ve özgürlüklerin eksiksiz geçerli olacağı bir siyasi demokrasiyi, onun programını kabul etmesine hiç bir zaman imkan vermez. Daha doğrusu veremez. Aksi halde Demirel, Demirel olmaktan, DYP de DYP olmaktan çıkarlar. Oysa tekelci burjuvazinin tekelci burjuvazi olmaktan çıkması imkan dışıdır. Komünistlerle, Marksist partilerle diğer politik çizgiler arasında faşizme karşı işbirliği kapsamında yıllardır Şili'de olup bitenler bizler için de son derece öğretici tecrübelerdir.

EMEKÇİLERE GERÇEĞİ SÖYLEMEK ŞARTTIR

Gerçekleşmesi ne denli müşkül de olsa, faşizme karşı mücadelede DYP ile bir işbirliği ihtimal dahilinde ise, Demirel'i demokrat kabul etmenin, DYP ile "demokrasi mücadelesinde işbirliği" yapmayı öngörmenin ne mahzuru var?

Çok büyük mahzuru var.

İşçilere, emekçilere hitap ediyoruz. Ajitasyonumuz ve propagandamız onlara yönelik. Onları saflarımıza kazanmaya, mücadelemize çekmeye çalışıyoruz. Onların çoğunluğunun hâlâ daha burjuva politikaların tesiri altında olduklarını, esas çıkarlarının hangi siyasetler tarafından savunulduğunu bilmediklerini, sağduyu ile sezseler dahi kısa vadeli hesapların etkisi ile burjuva partilerini desteklemeyi tercih ettiklerini biliyoruz. İşçi sınıfı partisi isek işçinin kitlesini, diğer emekçilerin aktif desteğini kazanmadıkça da bir yere varamayacağımız açık. Öyle ise en başta gelen görevlerimizden birisi **burjuva politikaların etki alanındaki emekçileri saflarımıza kazanmaktır.** Bunun da yolu o partilerin ne tür partiler olduklarını tüm gerçekliğiyle ve net bir şekilde dile getirmekten, emekçileri bu konudaki yanılgılarından kurtarmaktan geçer. "Demokrasi mücadelesinde işbirliği" yapacağım diye, "farklı politik güçleri destekleyen yığınların düşmanlaşmalarını önlemek" gerekçeleri ile burjuva partilerine oy veren emekçi kitlelere, destekledikleri partinin nemenem bir parti olduğunu açıklamaktan kaçınmak, dahası onu olduğundan farklı göstermek, bu emekçileri burjuva politikalarına ebediyen teslim etmekten başka anlama gelmez.

Üstelik demokratik hak ve özgürlüklerin kazanılması siyasi gündemin baş maddesi iken, bunlar çalışan geniş yığınlar için ekmek kadar, su kadar ihtiyaç haline gelmişken, demokrat olmayan bir kimseyi ve onun partisini demokrat olarak görmek ve göstermek son derece vahim bir yanılgıdır. Vahimdir, çünkü böyle yapan kendisi yanılmakla kalmaz emekçileri de **yanıltmış** olur. Böyle bir politika emekçilerin, daha sonra kendilerini hüsrana uğratması kaçınılmaz hayallere kapılmalarına ve uzun süreler böylesi hayallerle oyalanmalarına yol açar.

EMEKÇİLERİN HAYAL KIRIKLIĞININ BEDELİNİ KİM ÖDEYECEK?

Bu noktanın ne kadar ciddi bir öneme sahip olduğunu somut bir örnekle göstermekte yarar var. Varsayalım Özal öylesini kendi çıkarları açısından daha uygun gördü ve ANAP sonbaharda erken seçim yapılması kararı aldı. Şu anda sol güçlerin seçimlerde temsil edilecekleri bir alternatif mevcut değil ve hemen bugün bir legal sol parti oluşturulsa, bu partinin seçimlere katılması, seçim mevzuatı nedeniyle imkan dışı. Bu durumda ne yapılacağı geçmişteki uygulamalardan belli: Seçimlere katılan partilerden birinin veya bir kısmının desteklenmesi.

Eğer DYP ile "demokrasi mücadelesinde işbirliği yapmayı" öngörüyorsak ve bu partiyi, burjuva muhalefet saflarında yer alan öteki partilerden bu konuda ayırt etmiyorsak, doğal olarak seçmenlere, yine farklılık göstermeksizin bu partilerin hepsini desteklemelerini söyleriz. Diyelim kendi seçmenlerimiz hangi partinin destekleneceğini bilirler, —veya sezerler— ona göre oylarını "isabetli" bir şekilde verirler. Ama bizim hedefimiz bu kadar olamaz ki. Sesimizi tüm emekçilere duyurmak, çalışan insanların tümünün bize kulak vermesini isteriz. Şimdi bu durumda şu veya bu burjuva partiye sempati duymayan ama oyunu da en yararlı şekilde değerlendirmek isteyen işçi, emekçi ne yapacak? Eğer biz DYP'nin emekçilerin demokratik hak ve özgürlükleri konusunda tümüyle vurdumduymaz olduğunu söylememişsek ve eğer biz "işbirliği" yapmak amacıyla Demirel'i "demokrat" diye göstermişsek, kararsız emekçi seçmen kararını bir başına verecektir. Bu durumda da oyunu, muhtemelen demokrasi konusunda ağzı en çok laf yapan Demirel'e verecektir. Nitekim geçtiğimiz ara

seçimlerde Demirel'in beklenenin üzerinde oy almasının başlıca nedeni bol demokrasi edebiyatı yapmış olmasıdır.

Varsayımımızı sürdürelim. Diyelim Demirel yeterli oyu aldı ve tek başına hükümeti kurdu. Sonra ne olacak?

DYP'ye oy veren seçmenler hükümetin emekçi haklarını gerçekleştirmesini bekleyecekler. Madem ki Demirel demokrat ve madem ki DYP "demokrasi mücadelesinde işbirliği" yapılacak türden bir parti, DYP'ye oy veren emekçilerin böyle düşünmeleri doğal ve haklı. Ama bir de bakacaklar ki emekçi hakları ne Demirel'in umrunda ne de hükümetin. Üstelik onları bu konuda zorlamak için de hiçbir müeyyide yok. Çünkü eski Demirel ne ise hep öyle kalmış ve emekçilerin demokratik hak ve özgürlüklerine dair değil söz, en ufak bir taviz bile vermemiş. Yani Demirel'in siyasi demokrasiyi emekçiler lehine genişletmeyi amaçlayan bir programı yok ve hiç bir zaman da olmamış. Şimdi bu Demirel'den örneğin sınırsız ve kısıntısız grev hakkını beklemenin —o baştan beri böyle bir hakka tutarlı şekilde karşı çıktığına göre— bir anlamı olabilir mi?

Bu gerçeği öğrenen ve hayal kırıklığına uğrayan emekçi seçmen bu durumdan kimi sorumlu tutacak? Her halde Demirel'i değil; çünkü o hiç bir zaman demokrat olmamış, demokratik hak ve özgürlüklerin çokluğuna ve yaygınlığına her zaman karşı çıkmış. Bu durumda emekçi seçmen, ona DYP'yi de alternatif olarak gösteren bizi hayal kırıklığından sorumlu tutarsa haklı sayılmaz mı? Dahası, böyle bir politika izlemiş olmanın sonucu işçilerin, emekçilerin bize duydukları **güven** —bu en değerli manevi hazinemiz— büyük yara almış olmaz mı?

KÖTÜLER ARASINDA DAHA AZ KÖTÜ OLANI

Denebilir ki "Özal olmasın da kim olursa olsun". Özal'dan kötüsü olmayacağına göre bu yaklaşımın kendi içinde mantıki bir tutarlığı olduğu söylenebilir. Üstelik Özal başbakandır ama ekonomi dışında ülkenin yönetimi ağırlıklı olarak Evren'in ve askerlerin elindedir. Oysa Demirel askerlere karşı çıkıyor ve silahlı kuvvetlerin sivil hükümetin denetimi altında olmasını savunuyor. Askerlere imtiyaz sağlayan hukuki mevzuatı beğenmiyor.

DYP hükümet olduğu takdirde Demirel bugünkü görüşlerini uygulayabilir mi? Yoksa askerlerle uzlaşmanın yolunu mu arar? Bu noktalarda kehanette bulunmanın fazla bir yararı yok. Demirel bugün bir şeyler vadetmektedir ve hem seçmene karşı kendini sorumlu hissetmesi mümkündür, hem de toplumdaki antimilitarist güçlerden gelecek baskı karşısında "dün dündür, bugün bugün" diye meseleyi geçiştirmek istemesi kolay olmayabilir. Kaldı ki askerlerin kendisini devamlı mağdur ettikleri psikolojisi altındaki bir kişiye şimdiden "sen askerlere karşı tutumunda samimi değilsin" demek haksızlık olabilir.

Ayrıca Demirel birkaç sefer ABD yönetimini kendisinden beklenmeyecek bir dille, ağır şekilde eleştirdi. Türkiye'de Amerikancılığın sembolü haline gelmiş bir eski başbakanın bu tutumu oldukça şaşırtıcı. Yeniden başbakan olduğu takdirde Demirel, Washington'a karşı daha mesafeli olur mu?

Bugün ettiği sözlerle uyumlu bir politika izleyecekse Demirel'in ABD ile ilişkilerde örneğin sosyal demokratların öngördüklerinden çok daha radikal tedbirler alması gerekir. Bize göre böylesi imkansızdır. Çünkü ne Türkiye burjuvazisinin çıkarı ne Demirel'in kendi dünya görüşü böylesine elverir. Demirel'in Washington'a çatmasını, ABD yönetiminin kendisini ihmal edip Özal kartına angaje olması karşısında bir tür serzeniş olarak yorumlamak daha yerindedir. Gene de Demirel'in bu tutumu Özal'a kıyasla daha olumludur.

Öyleyse —ve "gerçekçi" olacaksak— sosyal demokratların seçimler sonrasında hükümet kurma şansları hemen hemen yoksa Demirel'in tek başına iktidara gelmesi daha iyi olmaz mı? Bu durumda DYP'yi desteklemek daha mantıki değil mi?

Bizim böyle bir politikamız yok. Demirel Özal'dan "mek parmak" daha iyi diye kötüler arasında daha az kötü olanı tercih etmesini emekçilere tavsiye etmek, demokratik hak ve özgürlüklerin hayati önem kazandığı günümüzde ne emekçilerin çıkarları ile bağdaşır, ne de işçi sınıfının bağımsız çizgisi ile. Emekçi haklarının tümüyle karşısında olan bir kişiyi ve onun partisini desteklemek, emekçilerden bu partiye (de) oy vermelerini istemek bir işçi sınıfı partisine **hiç mi hiç** düşmez. Biz seçimlere demokrasi mücadelesinin daha da geliştirilip güçlendirilmesinin önemli manivelalarından birisi olarak bakarız, seçimleri bu görüş açısından değerlendiririz.

Gene de "gerçekçi" olmayı yeğleyen solcular olabilir. Ama bu "gerçekçiler", işçilerin, diğer emekçilerin sonradan hışmına maruz kalmak istemiyorlarsa Demirel meselesinin bütün veçhelerinde **gerçekçi** olsalar daha iyi ederler. Yani Demirel gerçeği ne ise onu tümüyle kitlelere açıklayarak ve şöyle diyerek:

"Ey işçiler, emekçiler, çalışan insanlar. Demirel askerlere karşı çıkıyor. Bu olumlu bir tavırdır. Ayrıca ABD'ye de çatıyor. Bu da olumludur. Bu bakımlardan Özal'a tercih edilmesi gerekir. Ama asla akıldan çıkarmayın ki, Demirel bir demokrat değildir. Çünkü o demokrasinin asgari gereklerini, en temel insan hak ve özgürlüklerini savunmuyor, aksine bunları kullanılamaz hale getiren anayasanın 'temel haklar' bölümüne sahip çıkıyor. Ayrıca Demirel her zaman emeğin düşmanı olmuştur ve bugün de bu tutumunu ısrarla sürdürüyor. O emekçi haklarının tümüyle karşısındadır ve başbakan olduğu takdirde de kendisinden ne demokrasi konusunda, ne de emekçi haklarına ilişkin tek bir olumlu girişim beklemeyin.

Ey yurttaşlar, biz rejim karşıtı olan 'şu, şu, şu' partilerin hepsinin ayrım gözetmeksizin desteklenmesinden yanayız. Ancak Demirel'le ilgili değerlendirmemizi de önceden açıklıyoruz ki, onu destekleyecek olanlar, önce iyi bir düşünsün."

Tabii böyle bir "gerçekçilik"in, "DYP ile demokrasi mücadelesinde işbirliği yapmak" öngörüsü ile ne ölçüde bağdaşabileceği ayrı bir soru olurdu.

Demirel'in demokratlaşmış olabileceği ve bu nedenle DYP ile işbirliği yapılabileceği görüşünün bir başka olumsuz sonucu da bu ko-

nuda, solda ortak bir tutumun kamuoyuna yansıtılamaması oluyor. Gerçi yazımızın önceki bölümlerinde de belirttiğimiz gibi bu tür görüşler sol kesimde giderek tavsıyorlar. Ama bu noktada solda herkesin benimsediği ve benimseyebileceği bir anlayışa, ortak bir görüş açısına varılmasında yarar olduğu açıktır. Çünkü hayat sürüyor ve pek çok güncel mesele emekçi kitlelere yol ve hedef gösterme bakımından acil politik çözümlemeleri ve faaliyetleri gerektiriyor. Öyle durumlar oluyor ki, kiminle neyin yapılıp neyin yapılamayacağının netlik kazanması, güncel politikanın belirlenmesinde zorunlu hale geliyor.

Üstelik sol potansiyelin, solda birlik ve beraberlik isteyen işçilerin, emekçilerin ortaklaşa çalışmalara karşı yükselen duyarlıkları, bu noktanın önemini daha da artırıyor. Ortak çalışmalar gönüllü birlik ve katılım ilkesine dayandığı ve kararların alınmasında ikna metodu esas olduğu için de, çoğunluktan da öteye **herkesin** genel hatlarıyla ortak görüşlere varmaları —ya da görüşlerin karşılıklı tavizlerle ortaklaşa kararlar alınabilmesini mümkün kılacak kertede yekdiğerlerince yakınlaştırılmaları— güncel politikaların benimsenip, ortaklaşa çalışmaların yürürlüğe konulmasında tayin edici önem kazanıyor. Solda beraberliğe itibar eden sol potansiyelin özlemlerine cevap verebilmek için güncel somut politikaların somutlanıp köşelendirilmeleri, ortaklaşa mesajların kişiye neyi nasıl yapacağını netçe bildirmeleri şarttır.

Öyleyse Demirel'e ve partisine demokratik misyonlar biçmekte hâlâ daha ısrar edenlerin, yol yakınken politikalarını yeniden düzenlemelerinde yarar vardır. En azından, Demirel'den demokratlık umanların sayısının hızla azalması bu konuda son direnenlere uyarı olmalıdır.

Tabii —tecrübeyle sabit— başka "çıkış yolları" da bulunabilir. Örneğin erken ya da zamanında yapılacak bir genel seçimde hiç bir parti tek başına hükümet kuracak sandalyeyi —ki yabana atılmayacak bir ihtimaldir— sağlayamayabilir. Çare koalisyondur. Mevcut şartlarda en "makul", en olası koalisyon da Demirel-Özal hükümetidir. Böyle bir hükümetin demokratlık yapması güneşin batıdan doğması kadar ters olacağına göre şimdi ne denecektir?

"Biz Demirel'i ve DYP'yi demokrasi saflarına kazanmak için olanca gücümüzü sarfettik. Ne ki bizim dışımızdaki solcular bu meselenin önemini bir türlü kavramadılar. Onların DYP'ye karşı dışlayıcı ve sekter politikaları sonucunda Demirel demokrasi düşmanlarının kucağına itildi" denecekse, sanırız bu tür argümanların kimseyi, hatta kendimizi dahi ikna etmediği tecrübeyle anlaşılmıştır. ■

TSİP MK BİLDİRİSİ

(5. sayfadan devam)

baş görev, sosyal demokrasinin solunda kalan güçlere düşmektedir. Solun toparlanması ölçüsünde, başta işçi hareketi olmak üzere öğrenci gençlik hareketinin ve aydınların demokrasi mücadelesinde daha yetkin konumlara doğru tırmanmaları mümkün olacaktır.

Solun toparlanması gibi bir hedef bugün artık temenni olmaktan da çıkmıştır. Muhtelif somutluklar çerçevesinde, solun farklı kesimlerinin birlik ve beraberlik eğilimleri kendini açığa vurmaktadır. Birbirinden çok farklı boyutları bulunan bu sorunda şimdiden altını çizmemiz gereken başlıca gelişme, legal sosyalist parti tartışmalarının başlamasından bu yana oluşan eğilimler ve gelinen noktada kendini duyuran görevlerdir.

Mevcut siyasi yelpazede, solun ortak hedefleri savunup taleplerini duyuracak, yığınların geniş kapsamlı ekonomik ve demokratik taleplerini en geniş siyasal düzleme aktaracak ve bunu, güncel çözümleri sosyalistlerin yaklaşımları açısından bağımsızlaştıracak olan birleşik bir sol çıkışın gecikiyor bulunması solun şu anki başlıca eksikliklerinden biridir. Demokratik taleplerimizi, sosyal demokrasiden farklı olarak, belli bir bütünlük içinde savunacak, yine sosyal demokrasiden farklı olarak, bugünkü rejimin sınıfsal dayanağını teşkil eden tekellere karşı ekonomik yaptırımları programına alacak ve sosyalizmi yığınlara anlatmayı görev edinecek olan bir sol partinin kurulmasına olan ihtiyaç, solun değişik kesimleri tarafından dile getirilmekte, ilerici-sosyalist aydınlar arasında da böyle bir partinin gerekliliğine olan inanç yaygınlaşmaktadır. İnanıyoruz ki, böyle bir parti talepleri ve siyasi eğilimleri sosyal demokrasiyi aşan emekçi sınıf ve katmanların mücadeleye mobilize edilmesi anlamında bir zarurettir ve sol güçlerin toparlanmasında böyle bir partinin çekici bir halka işleviyle donatılması mümkündür.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi solun birleşik gücünün yaratılması ve giderek tüm ilerici, demokratik güçlerin beraberliğinin inşa edilmesi doğrultusunda bugüne değin kendisinin de en aktif bir biçimde katılmış bulunduğu ortak adımların bugunkü mevcut olanaklarla zenginleştirilmesi, yeni araçlarla donatılması suretiyle daha ileriye götürülmesi ve solun ülkemizdeki güçler dengesini demokrasi güçleri lehine değiştirecek türden güçlü atılımlara yönelmesi, böylece önündeki ortak hedeflere ulaşabilmesi için gerekli azami çabayı bundan sonra da göstermeye, imkânlarını sonuna kadar seferber etmeye, bu doğrultuda atılacak tüm samimi adımları, girişimleri desteklemeye devam edecektir. ■

Madam Thatcher Barıştan Niçin Bu Kadar Korkuyor?

Büyük Britanya Başbakanı Madam Thatcher'in geçen ay Moskova ziyaretinde sergilediği tavır, orada yaptığı ileri geri konuşmalar, genel olarak NATO siyasetlerinde, özel olarak da o siyasetlerin sürdürülmesinde büyük payı olan bu sayın bayanın kafa ve ruh yapısında öne çıkan antikomünizm tutkusu ile barış korkusunun ne ölçülere varabileceğini bir kere daha bütün dünyanın gözü önünde kanıtladı.

Madam Thatcher görüşmeler sonunda yaptığı basın toplantısında, nerede konuştuğunu da unuturcasına, "Son 40 yıldan beri Avrupa'da barışın nükleer silahlar sayesinde sürdürüldüğünü" söyleyerek Avrupa'da güvenlik ve barış sorununu nasıl değerlendirdiğini ortaya koydu.

Emperyalizmin ve Madam Thatcher gibi önde gelen emperyalizm sözcülerinin barış konusuna yaklaşımlarının özü bu sözde olanca çıplaklığıyla yansıyor. Madam Thatcher bu sözü dünya çapında nükleer silahlanmanın ve karşıt kamplar arasında "dehşet dengesi"nin sürmesinin gerekçesi olarak söylüyor. Oysa sözünde şu kadarcık gerçek payı varsa, onun söylemek istediğinin **tersi** doğru olduğu için vardır. Sovyetler Birliği ve genel olarak sosyalist sistemin nükleer silahlanmayı emperyalizmin tekelinde bırakmama kararlılığı ve kapasitesi olmasaydı nükleer silahların şimdiye kadar dünyanın başına ne felaketler getirmiş olacağı emperyalizmin dünya sahnesinde belirleyiciliğinin ağır bastığı dönemlerde olanlardan bellidir.

Ne var ki dünya barış güçleri, başta Sovyetler Birliği olmak üzere, barışı da, sosyalizmin geleceğini de emperyalizmin nükleer silahlı gücünün insafına terketmemekte onca sayısız ve ölçülemez fedakarlıklar bahasına gösterdikleri sorumluluğu, "dehşet dengesi"nin bu gün ulaştığı raddede insanlık için ne büyük bir tehlike oluşturduğunu görme ve o tehlikeyi giderme yönünde tüm gerekenleri yapmada da gösteriyorlar. Dünyada barış davasına bugün mevcut iki kamptan birinin, sosyalist sistemin damgasını basmış olması ve o damganın her yerde ve her durumda ayan beyan görülür olması, emperyalist kampta dahi dünyanın ve insanlığın hem bugünkü durumunu, hem de kaderini kendilerine dert edinen çevrelerde giderek saygınlığını artırması bundandır ve boşuna değildir.

Bir yanda nükleer savaş tehlikesinin ve savaş hazırlığının insanlığın geleceğine yönelik topyekun felâket ihtimali açısından taşıdığı olumsuzluğu sürekli vurgulayan, bir çatışma durumunda nükleer silahlara ilk başvuranın hiçbir durumda kendisi olmayacağını ilan eden, bu arada nükleer "savunma"nın tüm insanlığa nelere mal olduğunu tüm veçheleriyle dikkatlere sunan bir tutum... Öbür yanda başırın sağlanmasını ve sürdürülmesini nükleer zorbalığın eseriymiş gibi göstererek silahlanma yarışının sürmesine gerekçe aramakta pervasızca ısrar eden tutum! Aradaki fark iki dünya görüşü arasındaki farktır. Madam Thatcher, barış için, silahlanma yarışının giderek azması değil, tersine, silahların karşılıklı azaltılması ve en kısa zamanda topyekun silahsızlanmaya yönelinmesi gerektiğini kavramaktan bu denli aciz mi? Elbette ki değil. O halde, sergilediği tavrın ardında yatan ne?

Doğrudan doğruya korku!

Madam Thatcher'ın nükleer silahları, dolayısıyla da nükleer silahlanmanın sürüp gitmesine dört elle sarılmayı "barış"ın güvencesi sayması onun ve onun gibilerin gerçekte barıştan ne denli korktuklarını gösteriyor. "Barış nükleer silahlar sayesinde sağlandı" demek, savaş tehdidinin emperyalist siyasetlerin ana ekseni olduğunun itirafıdır. Nitekim bu anlayış ve bu yaklaşım emperyalizmin bütün dünyada sürdürmeye çalıştığı candarmalık ve hegemonya uygulamalarıyla doğrudan bağıntılıdır. Buna karşılık sorunları ve gerginlikleri karşılıklı gayretlerle barışçıl çözüme ulaştırma ve dünyada gelişen toplumsal ilerleme süreçlerinin önünü kesmeye yönelik müdahalelerden geri durma zorunluluğunu kabullenme dünyada barışın gerçekleşmesine giden yolun başlangıcıdır. Madam Thatcher gibiler emperyalist çıkarların belirlediği subjektif tutumlarıyla bunu kabule yanaşmadıkları içindir ki barışı sağlamanın ve sürdürmenin çaresini ve yöntemini nükleer silahlarda, nükleer silahlanmanın sürüp gitmesinde görüyorlar. Ve aynı nedenle, Sovyetler Birliği'nin, sosyalist sistemin ve tüm dünya barış güçlerinin dünyanın ve insanlığın gündemindeki acil barış sorununun çözümü konusunda ısrarlı, kararlı tutumlarını kendileri için tehlikeli görüyor, nükleer silahsızlanma yönünde girişilen, sürdürülen gayretleri kendilerine yöneltilmiş bir "taarruz" olarak algılıyorlar. O silahlardan ve nükleer silahlanmanın sürmesinden başka bir çare ve araç olmadığını her köşeye sıkıştıklarında açığa vurmaktan çekinmiyorlar. Madam Thatcher'ın kendine özgü pervasızlığıyla Moskova'da dilinin altında çıkardığı bakla budur. Emperyalizm barıştan kendi günahı gibi korktuğu için dört elle savaş araçlarına sarılmaktadır. ■

---

ilke

Sayı: 86 Nisan 1987

- **TSİP MK Politbüro Raporu**
- **SBKP MK Ocak 87 Plenumu'na M.Gorbaçov'un sunduğu raporun tam metni**

Sovyetler'in Yeni Silahsızlanma Önerileri

Avrupa'nın nükleer silahlardan arındırılmasına ilişkin yeni Sovyet önerileri tüm dünya kamuoyunda geniş yankı uyandırdı. SBKP KM Genel Sekreteri Mikhail Gorbaçov'un 28 Şubat günü Sovyet televizyonunda yaptığı konuşmada açıklanan ve Mart ayı başında, Cenevre'de sürdürülmekte olan silahsızlanma görüşmelerinde resmen sunulan yeni Sovyet önerileri şunları içeriyor:

• İlk olarak, ABD ile Sovyetler Birliği arasında, Avrupa'daki orta menzilli füzelerin ortadan kaldırılmasını ve SSCB'nin Asya topraklarıyla ABD'nin kendi toprakları üzerindeki bu türden füze sayısının da önemli ölçüde —100 savaş başlığına— indirilmesini öngören bağımsız bir anlaşma vakit geçirilmeksizin imzalanmalıdır.

• Böyle bir anlaşmanın imzalanmasının hemen ardından SSCB, Amerikan Pershing-2 ve Cruise füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesine karşı bir önlem olarak Demokratik Alman Cumhuriyeti ve Çekoslovakya topraklarına yerleştirilen daha uzun menzilli operatif-taktik füzelerini, bu ülke yönetimlerinin rızasıyla geri çekmeye hazırdır;

• Diğer operatif-taktik füzelerle ilgili görüşmelere derhal başlanmalı ve bunların sayısının azaltılması ve giderek ortadan kaldırılmasını öngören bir anlaşma imzalanmalıdır.

Cenevre'deki Sovyet-Amerikan silahsızlanma görüşmelerinde, Amerikan tarafının kamuoyunu sürekli olarak "öneri" tartışmalarıyla oyalamasına karşılık, her iki tarafın da önerilerinin neredeyse kelimesi kelimesine aynen formüle edildiği durumlarda dahi, çeşitli bahanelerle somut adımlar atmaktan, anlaşma imzalamaktan kaçınması karşısında, Sovyetler'in gündeme getirdiği yeni öneriler, özelinde karmaşık bir durum arzeden Avrupa'daki nükleer füzeler konusunda somut bir çözüm olarak, genelinde nükleer silahsızlanma yolunda son derece önemli bir adımdır.

Yeni Sovyet önerisinin olumlu karşılandığı Washington'un en yetkili ağızlarından duyurulduysa da, bu sürecin olumlu sonuçlanmasının yoğun bir çabayı gerektirdiği görülüyor. Sovyet önerilerinin tüm dünyada geniş destek bulması üzerine, silahsızlanma düşmanlarının, bizzat NATO ülkelerindeki çeşitli siyasi çevrelerle kamuoyunda izlenen, Sovyet önerilerinin ışığında bir anlaşmanın mümkün ve gerekli olduğu yolundaki eğilim karşısında, bilinen yöntemlerini bir kez daha ve daha "ince" taktiklerle sundukları gözleniyor.

Batı basınına göre, daha geçtiğimiz günlerde ABD yetkililerince, NATO ülkelerindeki ABD büyükelçilerinin Brüksel'deki bir toplantısında Washington'un "böyle bir anlaşmanın imzalanması konusunda pek de acelesi olmadığı" açıklandı. F.Alman, İngiltere ve Fransa hükümetlerinin Avrupa kamuoyunun nükleer silahlanmaya gösterdiği büyük tepkiye rağmen, sürdürdükleri ve yeni Sovyet önerileri karşısında daha da yükselttikleri "güvenliğimiz tehlikede" feryatları da, Avrupa'nın yeni Sovyet önerileriyle hedeflendiği üzere nükleer silahlardan arındırılmış bir kıtaya dönüştürülmesinin önündeki engellere bir kere daha dikkat çekiyor. Ne ki bu ülke yönetimlerinde dahi Sovyet önerilerinin büyük tartışmalara yol açtığı da gözleniyor.

Sovyetler'in orta menzilli nükleer silahlar sorununun diğer stratejik nükleer silahlar ve SDI konularından bağımsız olarak, kendi başına ele alınarak çözüme kavuşturulması önerisi karşısında, ABD ve NATO'nun bir kez daha, örneğin "konvansiyonel silahlarda geriyiz" ya da "Sovyet önerileri tuzaktır" türünden propagandaya ve silahsızlanma görüşmelerini sürüncemede bırakacak her türden oyalamalara sarıldığı daha şimdiden görülmektedir. Ama yine görünen o ki, Sovyet önerileri —karşıtlarının artık neredeyse parmakla sayılacak düzeye indiği günümüz koşullarında— tüm insanlığın ortak, yaşama talebinin canlı bir ifadesi olarak dünya kamuoyuna malolmuştur. ■

Şili KP'nin Dayanışma Çağrısı

Sosyalist Parti Genel Sekreteri ve Halk Birliği iktidarının devlet başkan yardımcısı Clodomiro Almeyda'nın Mart ayı içerisinde Şili'ye dönmesinin ardından tutuklanması ve dahili sürgüne gönderilmesi üzerine, Şili Komünist Partisi bir uluslararası dayanışma çağrısında bulundu.

Luis Corvalan ve diğer Politbüro üyelerinin imzalarıyla yapılan çağrıda şöyle denildi:

"Şili Sosyalist Partisi Genel Sekreteri yoldaş Clodomiro Almeyda'nın, diktatörlüğün binlerce Şilili gibi kendisini de 1975 yılında ülke dışına sürgününden sonra, Şili'ye geri dönme ve yurdumuzda yaşama hakkını talep etme doğrultusunda yurtsever kararını selamlıyoruz. Şili komünistleri yoldaş Clodomiro Almeyda'ya mücadelemizin kardeşlik selamlarını iletiyor; onun Şili'de yaşama, özgürlük ve kişi dokunulmazlığı haklarının tanınmasını talep ediyorlar.

Tüm dünyadaki hükümetlere, partilere, örgütlere ve demokratlara çağrıda bulunuyoruz: Cumhuriyetin eski başkan yardımcısı Clodomiro Almeyda'nın derhal serbest bırakılması ve kişisel güvenliğinin sağlanmasını talep edin. Siyasi sürgündeki bütün Şililerin yurtlarına geri dönebilmeleri talebini destekleyin".

Bu arada 25 Mart'ta gerçekleştirilen ulusal protesto günü sırasında binlerce işçi, öğrenci, memur Santiago şehir merkezindeki caddelerde gösteri yaptı, aralarında sendika yöneticilerinin bulunduğu onlarca kişi tutuklandı. ■

G.Afrika: Halk Komiteleri Kurulurken

Güney Afrika'da ırkçı apartheid rejimine karşı verilen mücadele Halk Komiteleri'nin oluşturulmasıyla bir dönüm noktasına varmış bulunuyor. Aşağıda Güney Afrika KP'nin merkez yayın organı **Umsebenzi**'*de (4/1986 ve 1/1987) bu konuda yer alan yazılardan bir özet sunuyoruz:*

Mücadelemiz gelişiminin canalıcı bir noktasına ulaşmış bulunuyor. Bu gelişmelerin en önemlilerinden biri, ülkemizin kent ve kır bölgelerinde halk iktidarı organlarının, yani Halk Komiteleri'nin hızla yayılıp büyümesidir. Bunlar, aynı zamanda, ülkenin temel demokratik dönüşümünü güçlü biçimde etkiliyorlar.

Bazı bölgelerde bu Komiteler modern bir devletin fonksiyonlarını —örneğin Halk Mahkemeleri, Halk Eğitimi, yanısıra Halk Milisleri ve Bölge Savunma Komiteleri'nin yaygınlaşması gibi— şimdiden yerine getirmeye başlamış durumdalar.

Diğer bir deyişle ülkemizde bugün bir alternatif iktidar, bir Halk Devleti, **kurulmaktadır**. Uzun mücadele yıllarından sonra, Güney Afrika'da apartheid sisteminin yıkılması için gerekli örgütlü halk gücü ilk kez bir gerçeklik olarak ortaya çıkmıştır. Bu, kurtuluş hedefimize hemen yarın ulaşılabilineceği demek değildir; zafere ancak ve ancak bu örgütlü halk gücü, iktidarı ele geçirmeye muktedir bir silah olarak şekillendirilirse ulaşılabilir. Ve bu ödevi, beden ve ruh olarak var gücüyle yerine getirmek tüm devrimcilerin görevidir.

HALK KOMİTELERİ'NİN SİYASİ KARAKTERİ

Bazı bölgelerde bu Komiteler'in başlıca, idari görevler yerine getirdikleri gerçekse de, esas olan bunların siyasi organlar olarak görülmesi ve bu şekilde çalıştırılmasıdır. Bunu sağlamanın önde gelen yollarından biri halk temsilcilerinin demokratik seçimidir.

Aynı şekilde, her aşamada, bu Komiteler'in faaliyetinin en önüne kurtuluş hareketimizin siyasi hattını ve savaş programımızı koymak önemlidir. Bu program ancak amansız bir mücadele, apartheid sistemine karşı devrimci halk savaşıyla gerçekleşebilir. Bir başka deyişle, bu Komiteler'in siyasi fonksiyonları yerine getirmesi yeterli değildir; bunlar aynı zamanda, eylem içinde, iktidarın ele geçirilmesinde temel bir rol oynayabilen devrimci organlara dönüştürülmelidir.

HALK KOMİTELERİ DEVRİMCİ ORGANLARDIR

Bu dönüşüm, her şeyin yanısıra, bu Komiteler'de örgütlü siyah işçi sınıfımızın aktif katılımı ve önderliğinin sağlanması ile başarılabilir. Bu hayati bir önem taşımaktadır, çünkü devrimimizin başarısının anahtarı bu sınıftadır.

Nihayet, bu Komiteler'in,

- Onları sadece idari fonksiyonlara boğarak depolitize etmek isteyecek oportünist unsurlara;
- Siyasi görünen ancak kendilerini özgür, ırkçı olmayan, demokratik bir Güney Afrika idealine hizmete adamaya hazır olmayan unsurlara;
- Bu Komiteler'i apartheid rejiminin ajanlarıyla pazarlığa çekmek isteyecek unsurlara karşı uyanık bulunması da son derece önemlidir. Güney Afrika uyuşmazlığının kalıcı çözümü için, apartheid sisteminin parçalanmasını ve her kişiye tek oy temelinde herkese seçme hakkını öngörmeyen hiçbir şey kabul edilemez.

Her şeyden önce, bu Komiteler'in en önemli görevi, ülkenin dört bir yanına yayılmak ve çoğalmaktır. Bir Halk Komitesi'nin gücü hepsinin gücüdür. Devrimimizin zaferini hızlandırmanın yolu, bu halk iktidarı organlarının oluşturulması, geliştirilmesi ve pekiştirilmesinden geçmektedir.

HALK KOMİTELERİ MÜCADELE ORGANLARIDIR

Tecrübemiz göstermiştir ki, Halk Komiteleri esas itibariyle mücadele organlarıdır. Bunlar mücadele içinde doğmakta ve ancak mücadele içinde yaşayabilip, gelişmektedirler. Zaman zaman zorunluluk onlara çöplerin toplanması gibi idari fonksiyonları üstlenmeyi dayatsa da, bu Komiteler her zaman için halkı askeri birliklere, polise ve rejimin gönüllü bekçisi güruhlara karşı kendini savunma mücadelesinde yönlendirmekle yükümlüdür.

Eğer bu Komiteler yalnızca savunmada kalırlarsa, düşmanın devlet mekanizması tarafından kolayca kuşatılacaklar; kendilerini giderek siperlerini terketmiş bulacaklardır. Halk iktidarı organları her zaman hücumda olmalıdır.

Bu hücum hem kitlesel, hem de silahlı eylemleri içermektedir. Genel grevler, tüketici boykotları, kira grevleri ve diğer eylemlerle halk iktidarını savunabilir ve aynı zamanda mücadeleyi ileriye götürebiliriz. Kendini savunma birimleri ve savaş grupları oluşturarak ve bunları seferber ederek askeri birlikleri daha etkisiz kılabilir ve devlet mekanizmasını zayıflatabiliriz.

Rejimin yönetim kurumları yerine ortaya çıkan organlar olarak, halkın iradesine dayanan organlar olarak, bunlar Güney Afrika'da bir yeni siyasi iktidardır: yerli halkın kurulmakta olan yönetimidir. Ama gerçek anlamda iktidar olmak için, Halk Komiteleri kitlelerin askeri ve siyasi potansiyelini rejime etkili biçimde karşı koymak ve sistemi felç etmek üzere daha ileri örgütlemelidirler. **Bu, ancak ve gerek kitlesel gerekse silahlı eylemler, yönetemezlik durumu ve halk iktidarı ülkenin diğer bölgelerine, melez ve Hintlilerin bölgelerine ve her şeyden önce "beyaz bölgelere" yayıldığında sağlanabilir.** Beyaz bölgeler derken madenlerin, fabrikaların ve diğer işletmelerin bulunduğu bölgeleri, Boerlere ve tekellere ait çiftlikleri, düşmanın "cephe gerisi"nin bulunduğu beyaz dış mahalle ve

diğer bölgeleri kastediyoruz.

Ülkenin pek çok bölgesinde, gettolar ve köylerde düşmanın yönetimini fiilen ortadan kaldırdık. Ama yukarıda sözü edilen bölgeler ekonomiye ve tüm sistemin can damarı olarak hizmet etmeleri bakımından önemlidirler. İlerlemek için bu can damarını tahrip etmeliyiz. Çalıştığımız bölgeleri yönetilemez hale getirmeli ve onları denetimimize almak üzere ilerlemeliyiz.

Halk (ya da İşçi) Komiteleri ve savaşçı grupları işletmelerde de kurulmalıdır. İşçilerin kısa bir süre önceki, işletmelerin işgali dahi eylemleri irademizi fabrika tabanında da dayatabileceğimizi daha şimdiden göstermektedir.

KIR BÖLGELERİNDE KOMİTELER

Bazı kır bölgelerinde tarım işçileri de içinde olmak üzere tüm halkı temsil eden halk iktidarı organları, Köy Komiteleri şeklinde oluşmuş bulunuyor. Rejimin "kabile ve siyahlara ayrılan topraklardaki mercileri"ni tahrip edip, onların yerini aldıktan sonra halk beyaz çiftlik bölgelerine bir hücum başlattı: tarım işçilerinin grevleri, barakaların ve tarlaların yakılması, ulaşımın engellenmesi ve diğer eylemler. Kimi yerlerde beyaz çiftçiler Halk Komiteleri'ne vergi ödemeye zorlanmış durumda. Bu da gösteriyor ki, "beyaz" kır bölgelerinde irademizi dayatabiliriz ve sonuçta kontrolü ele alabiliriz.

Rejimin yönetemezliğini yaygın hale getirmek ve beyaz bölgelerde halk iktidarını dayatmak için, bu rejimin yerel hükmetme organlarına da yönelmeliyiz. Belediye meclislerini tahrip ettiğimiz şekilde, beyaz Şehir Meclisleri'ni, onları ortadan kaldırmak ve halk iktidarı organlarımızı kurmak amacıyla, işlemez kılmalıyız. Bu görev, kuşkusuz daha güç olacaktır ve çok daha fazla çaba sarfetmemizi gerektirecektir. Ama bunu yapabilecek kapasitedeyiz. Yukarıda belirtilen halk eylemlerine ilave olarak, belediye işçileri sistemli olarak ve amaçlı eylemler gerçekleştirmelidir. Bu meclislerin yönettiği ulaştırma, elektrik, su ve diğer hizmetleri başarıyla engelleyeceğimiz zaman için hazırlanmalıyız.

BEYAZ DEMOKRATLARIN ROLÜ

Şehir Meclisleri'ni çalışamaz hale getirmeyi hedefleyen eylemler, aynı zamanda beyaz demokratları da bulundukları yerlerde ve iktidarın halka geçmesiyle gerçekten ilgilenen tüm güçlerin ortak eylemlerinde içine almalıdır. Örneğin, beyaz mahallelerdeki demokrat kişiler oradaki yerli işçilerin halk komiteleri, sanayi ya da diğer komitelerine bağlanabilirler. Çeşitli örgütlenme biçimleri bulunabilir.

Temel sorun, gettolardaki halk organları aşamasından tüm işçileri ve tüm diğer demokratik güçleri kucaklayan Tüm-Şehir Devrimci Halk Komiteleri'ne ilerlemektir. Kır bölgelerinde Komiteler çiftlikleri çalışamaz duruma getirmeye ve toprakları ele geçirmeye yönelmelidir. İşçilerin işletme temelinde Halk Komiteleri kurması, onların oturdukları bölgelerde kurulan halk organlarına katılmamaları anlamına gelmez. Aksine, bu katılımı daha aktif olarak gerçekleştirmeli, bu komiteleri güçlendirmeli ve onlarda öncü rolü oynamalıdırlar. Bazı işçi temsilcisi komiteleriyle yerleşim bölgelerindeki halk örgütleri (legal demokratik örgütler düzeyinde) iki oluşumun birbirini nasıl güçlendirdiğine bir örnektir.

Ülkemizde ulusal kurtuluş, her şeyden önce sömürgeci iktidarın kendisini parçalamayı gerektiriyor. Eylemimizle, (kaba coğrafi anlamda) "sömürge"nin organlarını çalışamaz kıldık.

Şimdi önümüzdeki ödev, kaleyi yerle bir etmemizi mümkün kılacak siyasi ve örgütsel koşulları hazırlamaktır. ■

Lübnan'da Komünistlere Yönelik Kanlı Saldırılar

Lübnan'da Mart ayı başında yer alan çatışmalar ve komünistlere karşı girişilen saldırıların sebep ve sonuçlarıyla ilgili bir değerlendirme yapan Lübnan Komünist Partisi Politbürosu kanlı saldırıların, Emel Hareketi'nin bilinen bazı unsurlarının Lübnan KP'ne karşı planlı saldırılarının bir parçası olduğunu; Parti'nin Beyrut'daki merkezine baskını ve Parti'nin günlük yayın organı Al-Nida'nın bürosunu işgali hedeflediğini açıkladı. Komünistlerin sadece Emel Hareketi'nden kaynaklanmayan provokasyonlara karşı çıkılması için tüm ilerici güçlere yaptığı çağrı sonuca ulaşamazken, ülkede durum giderek gerginleşti.

Üçü Lübnan KP MK üyesi olmak üzere onlarca komünist dahil yüzlerce ilerici, yurtseverin öldürüldüğü Güney Lübnan ve Güney Beyrut'daki saldırıların ardından Lübnan KP ilerici güçlere, tüm dünya kamuoyuna terörün son bulması için dayanışma çağrısında bulundu. KP açıklamasında ülkedeki karmaşık durumun değişik güçlerin işine geldiği ve kullanıldığı belirtildi; bunlar arasında, Filistin devriminde sağ oportünizme hizmet eden ve emperyalist ve siyonist planlara karşı mücadelede kararlı bir rol oynayan Suriye'ye karşı olan güçler, Lübnan gerici hükümet güçleri ve Lübnan'da demokratik ve ilerici bir programın gelişmesini din adına engellemek isteyen güçlerin yer aldığı belirtildi.

Beyrut'da yaşayanların çıkarı doğrultusunda bir güvenlik planını yürürlüğe koyan Şam Anlaşması'nı olumlu karşılayan Lübnan KP, bu planın; ancak ülkedeki tüm ilerici ve demokratik güçlerin katıldığı demokratik, yurtsever bir programla bütünleştiği takdirde başarılı olabileceğine işaret etti. Bu güvenlik planının başarısının, Filistin mülteci kampları sorununun çözümü yolunda önşart olduğuna değinen Lübnan KP açıklamasında, bu çözümün, Filistin devriminin varlığı ve onun siyasi-askeri mücadelesini güvence altına alması; Filistin davasının savunulmasının tüm Lübnan yurtseverlerinin görevi haline getirilmesi, yanlışların ve zorbalıkların tekrarlanmamasının sağlanması; Filistin Kurtuluş Örgütü içinde sağ sapmayı oluşturan güçlerin entrikalarına son vermesi gerektiğine değinildi ve Lübnan-Suriye-Filistin ittifakının ancak emperyalizme, siyonizme, gericiliğe ve oportünizme karşı bir temel üzerinde yeniden canlandırılabileceği kaydedildi. ■

70. Yılında Ekim Devrimi
"Nisan Tezleri"

Şubat devrimi Rusya'da "iki iktidar" durumu yarattı. İşçi-Köylü-Asker Sovyetleri bir iktidarı, "Geçici Hükümet" öteki iktidarı temsil ediyordu. Çarlık devrilip gitmişti.

Geçici Hükümet, Duma'daki sanayi ve tarım burjuvazisinin temsilcisi olan partilerden oluştu. Kuruluş yetkisini Sovyetler'den aldı. Kendi iktidar gücünü kullanmasında bile Sovyetler'in onayına bağlı kaldı.

Sovyetler, emekçi halk yığınlarının ve askerlerin iktidarını temsil ediyordu. Siyasal iktidarı üstlenmekten kaçınıp "denetleme" misyonuyla kendini sınırladı. Sovyetler'in yönetiminde Menşevikler'in ve Sosyalist Devrimciler'in çoğunluğu vardı. Yönetimin mantığı şu özete sığıyordu: Bu bir burjuva devrimidir, devrimin gerçekleştirilmesi burjuvaziye bırakılmalıdır. Aynı yaklaşım Bolşevikler içinde, mesela Kamanev ve arkadaşları arasında da yaygındı.

Bu, o güne kadar edinilmiş siyasal devrim tecrübelerinin dışında, belki sadece Paris Komünü'yle benzerlikler gösteren, yepyeni ve çözümlenmeye muhtaç bir durumdu. Ne olabilir, buradan nereye varılabilir, proletarya bundan hangi sonuçları çıkarabilirdi?

Lenin'in, Rusya'ya dönmeden önce hazırladığı ve Nisan (1917) ayı boyunca bütün Rusya Bolşevik parti örgütlerince tartışılan ve tarihe "Nisan Tezleri" adıyla malolan görüşler, ülkedeki politik ve sosyal durumun gerçekçi analizine ve proletaryanın bu tarihsel durumdaki görevlerini saptamaya dayanıyordu.

"Nisan Tezleri"nin özü, halk kitlelerinin başlattığı; gerek talepleriyle, gerekse yol açtığı siyasal iktidar yapısıyla burjuva olan devrimi sosyalist bir devrime dönüştürmek, bunun yolunu göstermektir. Tezler, siyasal iktidarın tümüyle Sovyetler'e devrini, halkın Sovyetler'de tezahür eden örgütlü gücünün iktidarı tümüyle devralması gereğini vurgular.

"Tezler" bir Sosyalist Devrim Planı'dır. Geçici Hükümetin vaatlerini yerine getirmesini beklemek yerine emperyalist savaşa son vermeyi, büyük toprak mülkiyetine köylülerin doğrudan ve bedelsiz el koymasını, Rusya'daki tüm ulus, milliyet ve azınlıkların özgürlüğü doğrudan ellerine almalarını öngörüyordu. Geçici Hükümet, sınıfsal yapısı gereği bu talepleri reddediyor, bir yandan emperyalist savaşı sürdürme kararı alırken, öte yandan içerde oyalama taktiği güderek zaman kazanmaya çalışıyordu. Burjuvazinin güç toplamasına, ülkede siyasal dizginleri ele geçirmesine ve iktidarını pekiştirmesine Sovyetler'in yönetiminde etkin olan küçük burjuva devrimcileri seyirci kalıyorlardı.

Nisan Tezleri, sosyalist devrim planını, ülkedeki sosyal ve siyasal güç dengelerinden yola çıkarak, barışçıl esaslara dayandırmaktaydı. İktidarın Sovyetler'de toplanmasıyla, yani halkın, bu kendi örgütlü gücüyle siyasal iktidarı üstlenmesi durumuyla, şiddete ve bir iç savaşa uğramaksızın sosyalist devrime geçilebilecekti.

Geçici Hükümet Sovyetler'in desteği olmaksızın ayakta kalamayacağını bildiği için, Sovyetler'deki Menşevik ve Sosyalist Devrimci yönetimi iktidara kısmen ortak kılmak, böylece ülkedeki örgütlü halk gücünü burjuva reform beklentileri peşinde atıl kılıp kendi iktidarını sağlamlaştırma taktiği gütmekteydi. Özetle, burjuva devrimini bizzat halk yığınları gerçekleştiriyor, ama devrimle yığınların arasına, burjuva siyasi iktidar, tarihsel olarak öyle olması gerektiği için değil, Menşevik küçük burjuva sosyalizmi iktidar korkusuna kapıldığı için giriyordu.

Nisan Tezleri'nin öngördüğü sosyalist devrim planının ülkedeki mevcut durumun doğru politik analizi olması başarı için yetmiyor, planın bizatihi kendisi halk yığınlarının somut desteğini gerektiriyordu. Önemli olan, yığınların devrime bizzat sahip çıkmalarıydı. Devrime sahip çıkmanın o günkü somutu besbelliydi: Emperyalist savaşı derhal bitirmek, köylülerin büyük topraklara doğrudan ve tazminatsız el koyması, siyasal iktidar yetkilerini Sovyetler aracılığıyla, ülkenin her yerinde kullanmaya başlamak.

Nisan Tezleri'nin belirlediği hedeflere doğru süren mücadelenin özü, yığınları bu görüşe kazanmaktır. Askerlerin cephelerde yürüttüğü "savaşa son" çalışması, köylülerin başlattığı toprak işgalleri, işçilerin Geçici Hükümet'e karşı ardı arkası kesilmeyen grev ve gösterileri ve yığınların Menşevik oyalama-oyalanma taktiklerine karşı Bolşevikler'in taktiği olan mücadeleyi seçmeleri barışçıl devrim programının önünü açtı; Bolşevikler'in Sovyetler içindeki etkinliğini hızla yükseltti. Devrimin bu barışçıl gelişmesi, yığınların altedilmez gücüne dayanıyordu.

Ne var ki, burjuvazi, kendine küçük burjuva sosyalizmi tarafından sunulan iktidar olma imkanını değerlendirmeye zaman bulacak ve devrim süreci, şiddetin kullanılmasının kaçınılmaz olacağı uğraklara doğru gelişecekti. ■